

HRVATSKI VOJNIK

Broj 69. Godina III. 20. siječnja 2006. www.hrvatski-vojn timer.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 4,30,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR bojnik Dario Šimović,
zapovjednik hrvatskog NOS-a na vježbi CE 2006.

Udruženim naporom prema NATO-u

MoD UK

BASRA

Salsa u Basri

Malcolm "Baz" Barrat, vatrogasac britanskog RAF-a na službi u Iraku i ljubitelj salse došao je na ideju kako da održi svoje plesačko umijeće: u slobodno vrijeme vodi satove poduke plesa za sve zainteresirane u Zračnoj bazi Basra. Na svakom satu ima od 50 do 60 učenika, a sastav je internacionalan: osim Britanaca plešu i Talijani, Portugalci te Amerikanci. Štoviše, kako su rotacije ljudi u zračnoj luci česte, Barrat je organizirao dvije skupine: za početnike i napredne plesače. "Siguran sam da će mnogi ljudi koje sam naučio salsu nastaviti plesati kad ja napustim bazu", rekao je ovaj dočasnik.

FORT WORTH

Dezerterstvo se pamti...

Ernest McQueen, koji je još u studenom 1969. dezertirao iz vojarne Camp Lejeune u Sjevernoj Karolini prošlog je tjedna uhićen u Teksasu. Nekad je nosio prezime Johnson pod kojim je dragovoljno pristupio marincima tek dvije godine prije dezerterstva. Tada je, potresen zbog rata u Vijetnamu, odlučio da "ne želi biti dio ikakvog ubijanja". Nakon 36 godina policija je na osnovi informacije dobivene od marinaca uhitila McQueena u Fort Worthu gdje živi s djevojkom. Pretpostavlja se da ga je prijavio neki rođak, piše Fort Worth Star-Telegram, a u proteklom se razdoblju dvaput ženio i dobio dvoje djece. Živio je u više američkih država i radio kao stolar.

LJUBLJANA

Natjecanje na Pokljuki

Kada se zna tradicionalna slovenska ljubav prema zimskim sportovima, ne čudi da je Patrolna utrka u skijaškom trčanju "Pokljuka" 14. siječnja održana već 35. put. Ukupno je nastupilo 9 ženskih i 20 muških ekipa slovenske vojske, te 9 momčadi tamošnjeg MUP-a. Nastupila je i jedna ekipa Hrvatske vojske iz Delnica. Natjecali su se i veterani NOB-a i slovenskog rata s bivšom JNA. Natjecanju je, uz slovenske visoke vojne i policijske dužnosnike, nazočio i vojni izaslanik RH u Sloveniji pukovnik Zoran Pilečić.

Slovenska vojska

ANNAPOLIS

Prekid tradicije

Američki marinci ubuduće neće čuvati ulaz u Američku mornaričku akademiju u Annapolisu. Radi se o prekidu tradicije koja je započela još 1850., tek pet godina nakon osnivanja Akademije. Kako izvješćuju novine Baltimore Sun, odluka je donesena na najvišim razinama mornarice i marinaca, a dio je programa za raspoređivanje pripadnika mornaričkog pješništva isključivo u borbene postrojbe. Program je djelomično "pokrenut djelovanjem u borbi protiv terorizma, ali je bio u izradi još prije", rekli su u glasnogovorništvu marinaca. Odsad će ceremonijalne i zaštitne zadaće u Annapolisu obavljati pripadnici mornarice.

ATENA

Vojni veterinari protiv ptičje gripe

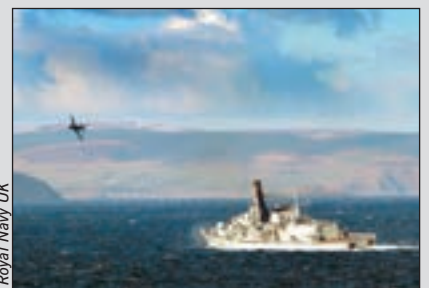
Zbog opasnosti od ptičje gripe, koja je uzela maha u susjednoj Turskoj, Grčka je u sklopu svoje zaštite uposlila i 200 vojnih veterinara te ih rasporedila u zemlji. Uz to, tamošnje Ministarstvo poljoprivrede poslalo je lokalnim vlastima svotu od 1,2 milijuna do-

lara za kupnju rukavica, odora, maski, naočala, dezinfekcijskih sredstava i ostalih materijala. Također, za hitnu intervenciju osposobljena su i tri mobilna tima s deset eksperata, koji će odmah moći intervenirati u potencijalno ugroženom području.

PORTSMOUTH

Tajni spis nađen u pubu

Dok je u jednom pubu u engleskoj luci Portsmouth igrao biljar s prijateljima, student Michael Blown (22) je na jednom od stolova ugledao gomilu papira. Ispostavilo se da je riječ o tajnim spisima britanske ratne

Royal Navy UK

mornarice u kojima su opisani budući pokreti fregate HMS St. Albans u vodama Bliskog istoka. "Nisam mogao vjerovati kada sam to pročitao", rekao je Blown. Da su spisi pali u pogrešne ruke, informacije su mogle dovesti brod i posadu u situaciju kakva je bila kada je američki brod USS Cole 2000. godine napadnut u Jemenu. Tom prilikom poginulo je 12 ljudi. Ipak, student je predao spise uredništvu Daily Mirrora, a oni pak Ministarstvu obrane, koje im je i zahvalilo.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>

E-mail: hrvajnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Bojnik Dario Šimović,
zapovjednik hrvatskog
NOS-a na vježbi CE 2006.**

"Imamo svoje ciljeve, znamo s kakvom i kojom opremom idemo, imamo spremne ljude koji su dovoljno iskusni i znaju kako treba postaviti sustav. Konačni nam je cilj dovesti i uklopiti naš CIS u NATO", rekao nam je bojnik Šimović

Strana 4

U MORH-u održana press konferencija o stanju u oružanim snagama

"Godišnje izvješće o stanju u oružanim snagama, koje je ovih dana predloženo u Vladi, objektivno je i kad je riječ o financijskim podacima i o stanju tehnike", istaknuo je ministar Rončević te je dodao kako OS u današnjem organizacijskom obliku i stanju uvježbanosti i spremnosti mogu ispuniti svoju zadaću

Strana 6

**Trinaest godina od
operacija Maslenica
i Peruča**

Cijela operacija Maslenica pripremljena je u potpunosti tajnosti, a glavni ciljevi operacije ostvareni napadnim djelovanjima postignuti su već nakon 72 sata

Strana 8

Utjecaj kvalitete na najpovoljniju ponudu

U elemente koji utječu na cijenu proizvoda kroz njegovu eksploataciju ulaze kvaliteta, tehničko dostignuće, estetske, funkcionalne i ekološke osobine, tekući troškovi i troškovi održavanja, mogućnost servisiranja i tehnička pomoć, osiguranje pričuvnih dijelova, sigurnost i rok dostave i drugi parametri o čemu pri nabavi treba voditi računa

Strana 20

Naslovnica snimio Darko BEROŠ

bojnik Dario Šimović, Uprava J6

zapovjednik hrvatskog NOS-a na vježbi CE 2006.

- ove godine Hrvatska šesti put sudjeluje na vježbi
- pripadnici našeg NOS-a visoko su osposobljeni za rad u CIS sustavu
- Hrvatska će uskoro na vježbi biti spremna i za vodeću zemlju regionalne grupe

snimio Davor KIRIN

Udruženim naporom prema NATO-u

“Imamo svoje ciljeve, znamo s kakvom i kojom opremom idemo, imamo spremne ljude koji su dovoljnoiskusni i znaju kako treba postaviti sustav. Konačni nam je cilj dovesti i uklopiti naš CIS u NATO”, rekao nam je bojnik Šimović uoči Srednje planske konferencije vježbe koja će biti održana u Zagrebu

Domagoj VLAHOVIĆ

Sudjelovanje namjenski organiziranih snaga Hrvatske vojske na godišnjoj vježbi Combined Endeavor stara je vijest. Uostalom, zašto jedna vježba uopće ima toliku važnost? Odgovor je: zato što je riječ o najdetaljnijoj provjeri interoperabilnosti hrvatskih komunikacijsko-informacijskih sustava sa sustavima zemalja NATO-a i PfP-a. Vjerujte da bez čarobne riječi “interoperabilnost”, bez njezine realizacije, bez obzira na sve druge vojne elemente vojska neke zemlje ne može egzistirati u sustavu NATO-a. A u vježbi Combined Endeavor 2006. u svibnju, reprezentativnoj i najvećoj te vrste u svijetu, Hrvati imaju sasvim novu, posebnu i važnu ulogu koja će biti i potvrđena na skorašnjoj Srednjoj planskoj konferenciji u Zagrebu (24.-27. siječnja). Stručnu pomoć u objašnjenju te nove uloge zatražili smo od zapovjednika hrvatskoga NOS-a za vježbu Combined Endeavor 2006. bojnika Daria Šimovića.

Možete li nam ukratko opisati hrvatska sudjelovanja na vježbama Combined Endeavor, od 2000. godine do aktualne 2006.?

U našem prvom sudjelovanju mi smo zapravo tek otkrili što je vježba Combined Endeavor, shvatili njezinu važnost i krenuli u testiranje svog komunikacijsko-informacijskog sus-

tava, koji tada i nije bio baš bogzna kakav. Bio je to stariji sustav, u potpunosti nekompatibilan s uređajima NATO zemalja. U idućim godinama počeli smo to ispravljati. Jedan od prvih radiouređaja koji smo testirali na vježbi bio je HF uređaj. Danas smo došli u fazu sudjelovanja i testiranja naše opreme u pet funkcionalnih područja: komutacija, podatkovni prijenos (LAN/WAN), mrežne usluge i zaštita informacija (IA), transmisija i HF.

Koliko vježba CE utječe na cjelokupni razvoj informacijsko-komunikacijskih sustava Hrvatske vojske?

Uvelike utječe na našu interoperabilnost, počevši od ljudske, koja počinje poznavanjem stranih jezika, pa sve do sudjelovanja u međunarodnoj borbenoj operaciji. Ljudi uče kako se radi u NATO savezu - sve treba biti izvrsno isplanirano. Također, naši ljudi imaju prigodu vidjeti koliko vrijede u odnosu na neke druge. Isto je i s našom opremom. Dobivamo uvid koliko ona vrijedi, a zapravo je najvažnije da vidimo gdje smo u odnosu na NATO zemlje. Ima vrlo pozitivnih primjera: evo, prošle godine su me voditelji belgijskih i finskih izaslanstava pozvali da im pošaljem našeg stručnjaka za komutaciju kako bi im riješio neke probleme.

Usmjerava li CE prema spoznajama kakva je tehnička oprema potrebna našoj vojsci?

Poslije svakog CE-a radimo stručno izvješće u kojem elaboriramo testiranja koja smo proveli, jesu li “zelena”, “žuta” ili “crvena”. U njima savjetodavno navodimo koja je oprema dobra, te što nam nedostaje da bismo bili što bolji i kompatibilniji. Ipak, konačnu odluku u nabavi i modernizaciji ima MORH. Naravno, MORH se koristi našim taktičko-tehničkim uputama. Najviše se mora paziti na kompatibilnost opreme, ne može se uzimati bilo što, osobito ako se ima na umu da će za našu vojsku ubuduće biti sve više međunarodnih zadaća.

Srednja planska konferencija za CE 2006. održat će se u Zagrebu. Zašto US EUCOM, organizator vježbe, sve planske konferencije održava baš u zemljama PfP-a?

Mislim da US EUCOM organizira vježbu i zato da bi pomogao zemljama koje su u PfP-u da uđu u NATO, forsira ih da se što više uključe u sve načine participiranja u vježbi. U Zagrebu će na konferenciji sudjelovati predstavnici 42 zemlje - sudionika (23 zemlje NATO-a, 13 PfP-a i 6 ostalih), ukupno 220 ljudi. Na njoj će se planirati transmisija, mrežne usluge i zaštita informacija (IA) te će se pripremiti ostali dokumenti za završnu konferenciju.

Hoće li planska konferencija biti i prilika za "šire" stručne rasprave, koje se ne tiču same vježbe?

Sigurno. Vrijednost CE-a nije samo u testiranju opreme već i u širenju poznanstava. Informacijsko-komunikacijska "zajednica" doista je pojam kojeg možete sebi predočiti. Tako, primjerice, ako odete na teren (npr. Afganistan), siguran sam da ćete tamo nekoga sresti iz CE programa. Ako imate problem, sigurno ćete ga brže riješiti. To nam svima koristi i donekle olakšava posao...

Iako je tehnologija naizgled u prvom planu, koliko je za Hrvatsku na CE-u bitan ljudski čimbenik?

Imamo vrlo kvalitetne ljude, ponajprije zato jer imaju veliko ratno iskustvo. Smatram da smo glede znanja i osposobljenosti ljudi rame uz rame s najrazvijenijim članicama NATO-a. Naš narednik suvereno i na istoj razini može razgovarati s francuskim ili američkim kolegom. Ponekad se na vježbi događaju situacije koje su nesigurne, nepredvidive, slične ratnima, tada treba improvizirati. Naši ljudi su u tome izvrsni, jer su tijekom rata ponekad bili prisiljeni iz nedostatne opreme izvlačiti maksimum. Nisu educirani isključivo za uska područja, nego im je naobrazba mnogo šira, tu su fleksibilniji nego neke strane vojske, imaju znanje o cijelom sustavu. U stručnom dijelu ponekad možemo davati savjete čak i pripadnicima NATO zemalja. Kroz naš program CE-a prolazi mnogo ljudi, svaki put 30-40% novih, jer oni tamo mogu mnogo i brzo učiti.

PROGRAM COMBINED ENDEAVOR (UDRUŽENI NAPOR)

■ **Program vojnih vježbi COMBINED ENDEAVOR** postoji već jedanaest godina. Ukratko, to je godišnje planiranje, ispitivanje i dokumentiranje interoperabilnosti komunikacijsko-informacijskih sustava (CIS) između NATO-a i PfP-a nacionalne vojne opreme. Vježbe se provode pod pokroviteljstvom američkog Zapovjedništva za Europu (US EUCOM). Cilj je omogućiti vojskama da razviju i budu interoperabilne vojnom CIS opremom ne samo između sebe već i između NATO postrojbi. Prošle godine na vježbi je dokumentirano 1 324 testa.

Također, CE je izvrsna platforma za demonstraciju novih tehnologija koje će možda imati važnu ulogu u budućnosti za interoperabilnost koalicijskih snaga.

■ **Planiranje se odvija** kroz četiri planske konferencije (IPC, CPC, MPC i FPC) koje prethode glavnoj vježbi koja traje dva tjedna i u kojoj sudjeluje više od 1200 eksperata iz 42 zemlje i NATO organizacije. Ove godine vježba će se provoditi na dva mjesta: glavnom, Bunholder u Njemačkoj i izdvojenom, Eagle Baseu pokraj Tuzle, u susjednoj BiH. Usporedo s ovom vježbom provodi se i vježba PONEIX ENDEAVOR. PE vježba se odnosi na planiranje i uporabu radiofrekvencijskog spektra.

CE priprema sudionike za vodeće uloge u koalicijskim operacijama. Tako se sudionici programa CE mogu pohvaliti uspješno provedenim zadaćama u Bosni, Iraku, Afganistanu, zapadnoj obali Afrike i dr.

■ **Ciljevi CE za 2006. su:** Operativno testiranje, dokumentiranje i razvoj rješenja za C4 interoperabilnost, potpuna integracija izdvojenog mjesta Eagle Basea u koalicijsku mrežu, razvoj mrežnog menadžmenta i procedura za multinacionalne mreže, testiranje mogućnosti "zaštićene koalicijske mreže" i potvrda inovacija za rješenja C4 sustava.

■ **Zagrebačka Srednja planska konferencija** treća je po redu od ukupno četiri koje se odvijaju u ciklusu pripreme. Njezin rad bit će temeljno usmjeren na planiranje dva funkcionalna područja - Transmissions WG i Core Services WG, a istodobno tijekom konferencije rade i prateće radne skupine Core Network and Technical WG, Site Support i ostale tehničke radne skupine.

U radu konferencije sudjeluju predstavnici-voditelji izaslanstava i planeri iz 42 zemlje i NATO organizacije ukupno njih oko 220.

Ovogodišnji CE Hrvatima daje visoki status?

Prije smo u vježbi sudjelovali unutar CENCOOP grupe. Ove godine ćemo prvi put biti u europskoj brigadi, u čijoj hijerarhiji imamo vrlo visoku poziciju: nominalno smo na drugoj razini, a praktično i više. U vježbi ćemo sud-

jelovati s tri lokacije (Baumholder, SR Njemačka - glavno mjesto, izdvojeno mjesto Eagle Base pokraj Tuzle BiH, te Osijek). Dosta smo aktivni i u zajedničkom testiranju vježbe. Tu imamo poziciju zamjenika za mrežne usluge. Ove godine naš dočasnik je izabran za Regional Group Controller u NATO brigadi. Ako vam kažem da Regional Group Controller ima četiri zamjenika, mislim da sam vam objasnio o kakvim se pozicijama radi.

Unatoč tome što do vježbe ima dosta vremena, jeste li optimist glede našeg sudjelovanja?

Apsolutno, jer imamo svoje ciljeve, znamo s kakvom i kojom opremom idemo, imamo spremne ljude koji su dovoljno iskusni i znaju kako treba postaviti sustav i sve ostalo.

Čak bih rekao da ćemo vrlo brzo biti spremni i za vodeću zemlju regionalne grupe, naš sustav je spreman za to. Konačni nam je cilj dovesti i uklopiti naš CIS u NATO. Već na ovogodišnjem CE to će se jasno vidjeti. ■

Vježba Combined Endeavor idealna je za testiranje rada informacijsko-komunikacijskog sustava u sklopu NATO-a

snimio Darko BEROŠ

U MORH-u održana press konferencija o stanju u oružanim snagama

Hrvatske oružane snage znaju kamo idu i što žele postići

“Godišnje izvješće o stanju u oružanim snagama, koje je ovih dana predočeno u Vladi, objektivno je i kad je riječ o financijskim podacima i o stanju tehnike”, istaknuo je ministar Rončević te je dodao kako OS u današnjem organizacijskom obliku i stanju uvježbanosti i spremnosti mogu ispuniti svoju zadaću

Milenka PERVAN STIPIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Ministar obrane Berislav Rončević u pratnji najbližih suradnika 13. siječnja u MORH-u je održao konferenciju za novinare na temu Godišnje izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u oružanim snagama RH. Kazao je novinarima kako je Godišnje izvješće o stanju u oružanim

snagama, koje je ovih dana predočeno u Vladi, objektivno i kad je riječ o financijskim podacima i o stanju tehnike. Uz to, dodao je Rončević, tim izvješćem prvi put su dani podaci s kojih je skinuta oznaka tajnosti. Zadowoljan sam učinjenim, kazao je Rončević, a hrvatske OS znaju kamo idu i što žele postići. To znači da OS u današnjem organizacijskom obliku i stanju uvježbanosti i spremnosti mogu ispuniti svoju zadaću a to je obrana nacionalnog teritorija i sudjelovanje u mirovnim misijama. Ministar se osvrnuo i na novinske napise o neprikladnoj starosnoj dobi profesionalnih vojnika te je kazao kako je danas taj proces zaustavljen, a intencija je i da se vojnike s višim činom što duže zadrži u sustavu. Glede napisa u medijima o nespremnosti OS-a u obrani od terorizma ministar obrane je rekao kako je to netočno te kako u borbi protiv terorizma nije odlučujuća tehnička spremnost već ukupna politika jedne države, odnosno sustav informacija je najbolja

odbrana od terorizma. Ministar Rončević se osvrnuo i na pitanje o sluzenju vojnog roka te kazao kako odmah neće biti potpunog ukidanja te obveze već će biti zamrzavanja, odnosno određena godišta se neće upućivati a, isto tako, imat ćemo i institut ugovorne pričuve, odnosno 8000 ljudi bit će u aktivnoj pričuvi.

Stanje u OS-u ni u čemu nije dramatično

Na pitanje o stanju tehnike u OS-u ministar Rončević je rekao kako je u ove dvije godine ispravnost letne tehnike s 28% dignuta na 79% te kako se moraju pratiti i mogućnosti državnog proračuna. Načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić je pak kazao kako je konvencionalno naoružanje u sustavu reforme koje zahtijevaju nove zadaće a cilj je imati što manje zaleđenih sredstava. Na pitanje o neperspektivnim ubojnim sredstvima koji su ratno naslijeđe i veliki problem za OS ministar je rekao kako su u planu pregovori s vanj-

skim partnerima oko izgradnje skladišta i prerade neperspektivnog UBS-a uz zadovoljenje ekoloških standarda. Prenamjena vojnih nekretna bilo je jedno od češćih pitanja upućenih ministru na što je on kazao kako će MO ubrzo izići s tim prijedlogom prema Vladi, a intencija je zasad da se one ne prodaju već daju u koncesiju kako bi se naknada vratila u

obrambeni proračun radi poboljšanja postojeće vojne opreme i nabave nove. Na sastanku s novinarima ministar je najavio i neke nove projekte u OS-u a odnose se na poboljšanje standarda u radu i stanovanju profesionalnih vojnika te mogućnost izgradnje hrvatske vojarne. Jedno od pitanja upućenih ministru odnosilo se i na dioničko društvo “Pleter d.d.” koje je preuzelo poslove izdvojene Službe za gospodarenje. Rončević je ponovio kako prelazak na tržišne uvjete nije jednostavan jer se mora misliti na ljude, a jedna od zamisli je i da to dioničko društvo preuzme zaštitarsku djelatnost uzimajući u službu vojnike koji jesu ili su bili dio sustava. Na sastanku s novinarima ministar obrane istaknuo je kako stanje u OS-u ni u čemu nije dramatično, naprotiv svi predstavnici stranih zemalja koji dođu u radni posjet MORH-u izriču same pohvale a i na godišnjem vijeću NATO-a dobili smo ocjenu vrlo dobar/odličan te nam je rečeno da smo ogledni primjer za druge zemlje. ■

Ministar Rončević primio vojnog predstavnika SAD-a pri NATO-u

Ministar obrane Berislav Rončević sastao se 12. siječnja u MORH-u s general pukovnikom Edwardom Hanlonom, američkim vojnim predstavnikom pri NATO-u.

Tom je prigodom ministar Rončević rekao da Hrvatska pozdravlja potporu koju je dobila u američkom Kongresu, istaknuvši kako je to dodatni poticaj u provođenju reformi oružanih snaga. NATO je hrvatski strateški cilj, jer Hrvatska shvaća da se više nitko sam ne može suočavati sa sigurnosnim izazovima novog doba. Naravno, Hrvatska razumije

da članstvo u NATO-u nosi sa sobom i određene obveze te će reformirati svoje snage tako da budu u stanju na odgovarajući način sudjelovati u NATO operacijama. Ministar je istaknuo kako Hrvatska radi na reformi obrambenog sustava, prije svega zbog sebe, te nastavlja s njom istim tempom.

General Hanlon je rekao da je svrha njegovog posjeta saznati kako Hrvatska namjerava reformirati svoje oružane snage, te da će svoja za-

pažanja podijeliti s veleposlanicom Nuland, voditeljicom misije u Bruxellesu i načelnikom Združenog stožera Američkih oružanih snaga generalom Paceom. U svojim reformama Hrvatska mora imati na umu da se i NATO reformira. General Hanlon je istaknuo i profesionalnost naših vojnika u Afganistanu.

M.P.S.

snimio Davor KIRIN

Blagoslov MORH-a i GS-a

siječnja prostorije MORH-a i GS-a.

Blagoslovu su nazočili ministar obrane Berislav Rončević i načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić s najbližim suradnicima. U prigodnoj molitvi mons. Jezerinac je između ostalog kazao kako blagoslov nije nikakav magičan

čin, već znak milosti Božje ili pak zahvale čovjeka Stvoritelju. Krist je najveći blagoslov čovječanstva,

kazao je mons. Jezerinac, te pozvao sve nazočne da u molitvi budu postojani, da se zauzimaju za dobro među svim ljudima kao što, između ostalog, kaže sv. Pavao u poslanici Rimljanima. Uz molitveni zaziv da nam ljubav prema domovini bude ispred osobnih interesa, a radni prostor mjesto za učvršćenje duha i tijela, biskup Jezerinac je pozvao na zahvalu našim obiteljima, kao i mnogim poginulim vojnicima u Domovinskom ratu, koji su znak Božjeg sebedarja.

M.P.S.

snimio Tomislav BRANDT

Vojni ordinarij biskup Juraj Jezerinac, u pratnji generalnog vikara Josipa Šantića, blagoslovio je 13.

Veleposlanik Savezne Republike Njemačke posjetio MORH

Državni tajnik MORH-a Mate Raboteg 12. siječnja primio je veleposlanika Savezne Republike Njemačke u Hrvatskoj NJ. E. Jürgena Staksa te vojnog izaslanika u RH pukovnika Wolfganga Schulza.

Na sastanku je bilo riječi o trenutnom stanju odnosa između dviju zemalja na obrambenom području, kao i o budućim konkretnim potezima koji bi te odnose uvelike unaprijedili. Njemački veleposlanik je izrazio zadovoljstvo izvrsnom suradnjom i profesionalnošću hrvatskih vojnih policajaca koji se u sklopu njemačkih postrojbi nalaze u Afganistanu te je između ostalog istaknuo kako je Njemačka uvelike zainteresirana za

školovanje što većeg broja pripadnika hrvatskih oružanih snaga, kao i kadeta u svojim vojnim školama i akademijama. Državni tajnik Raboteg je kazao kako se slaže s tim da bi u njemačke vojne škole ubuduće trebalo uputiti veći broj pripadnika OS-a, ali i kadeta, jer je Njemačka na obrambenom planu vodeća članica NATO-a i EU-a, organizacija kojima Hrvatska teži. Inače, u planu bilateralne obrambene suradnje u

tekućem razdoblju predviđeno je 40-ak aktivnosti, što je na razini prošlogodišnjeg broja.

M.P.S.

snimio Davor KIRIN

Trinaest godina jedne od najuspješnijih operacija Hrvatske vojske

Operacija Maslenica, prekretnica u Domovinskom ratu

Cijela operacija pripremljena je u potpunoj tajnosti, a glavni ciljevi operacije ostvareni napadnim djelovanjima postignuti su već nakon 72 sata...

Petar ŠKORIĆ

Prije trinaest godina, 22. siječnja 1993., započela je jedna od najuspješnijih oslobodilačkih operacija HV-a, operacija Maslenica, koja je u to doba značila i svojevrsnu prekretnicu u dotadašnjem tijeku Domovinskog rata.

Operacija je bila pokazatelj i prema međunarodnoj zajednici, koja je tada izražavala duboku sumnju i nevjericu u osposobljenost i snagu hrvatskih oružanih snaga.

Neprijatelj je u svojim nakanama komadanja Hrvatske 1991. godine gotovo i uspio, i to upravo na području Novskog ždrila, gdje je u početnim silovitim napadima komunikacijski presjekao Hrvatsku na dva dijela ugrozivši cijelo Hrvatsko primorje.

Time je zapriječio prometnu i gospodarsku povezanost između sjevera i juga Hrvatske a cijeli se promet otežano odvijao preko otoka Paga, gdje je zbog nevremena često bio u prekidu trajektni promet. Hrvatski puk u Dalmaciji, ali i onaj u Hercegovini, kojem se u to vrijeme jedino tim putem mogla dostavljati pomoć, bio je doveden u gotovo nemoguću situaciju. Bojišnica je uoči operacije bila na samom ulazu u grad Zadar (Dračevac - Križ, Sokin i Bili Brig), koji je svakodnevno bio izložen napadima neprijateljskog topništva.

Postrojbe HV-a napale su istodobno iz više smjerova

Prije operacije Hrvatska je nastojala brojnim pregovorima, potpisanim sporazumima i primirjima s pobunjenim Srbima, potaknuti dogovorno rješavanje svih pitanja, no nije naišla na razumijevanje neprijateljskih snaga koji su sve dogovoreno izigravali.

Uvidjevši da kršenju sporazuma nema kraja hrvatsko državno vodstvo, donijelo je odluku o provedbi antiterorističke akcije ograničenog dometa i cilja sa svrhom ponovnog cestovnog povezivanja sjeverne i južne Hrvatske, koja je u svakom pogledu trpjela zbog prometne izoliranosti.

Zadaća oružanih snaga bila je osloboditi zadrsko zaleđe i grad Zadar od neposrednog neprijateljskog djelovanja, odbaciti neprijatelja od hrvatske obale, presjeći osnovne putne pravce

Gračac - Obrovac i Benkovac - Knin te osloboditi komunikaciju Zadar - Maslenica - Karlobag radi ponovnog povezivanja sjevera i juga Hrvatske, trebalo je osloboditi zračnu luku Zemunik, te zauzeti ključne objekte na Velebitu koji će služiti kao oslonac aktivnoj obrani i daljnjim napadnim djelovanjima.

Cijela operacija pripremljena je u potpunoj tajnosti, pa je napad vojno-redarstvenih snaga zatekao i potpuno iznenadio neprijatelja. Započeo je snažnom topničkom pripremom 22. siječnja 1993. u 7,05 sati i trajao je desetak minuta.

Postrojbe HV-a napale su istodobno iz više smjerova potiskujući neprijateljske snage prema Zemunik, prometnicom Zadar - Maslenica prema Benkovcu, uz obalu prema Rovanjskoj i dalje prema Obrovcu, ovladavajući dominantnim visovima na Velebitu.

Prvog dana oslobođeni su Rovanj-ska, Maslenica, Novsko ždrilo, Podgradina, Islam Latinski, Islam Grčki i Kašić, a sljedećih dana Babindub, zračna luka Zemunik, Crno, Murvi-

OMJER SNAGA PRED POČETAK OPERACIJE

hrvatske snage

neprijateljske snage

1	Ljudstvo	1
1	Tenkovi	2
1	Oklopni transporteri	5
1	Raketno topništvo	4
1	Topništvo za potporu	4
1	PZO topništvo	4
3	PO topništvo	1

ca, Smoković, Paljov, dijelovi Škabrnje i Podgradine, a strateški iznimno važno bilo je preuzimanje nadzora nad širim područjem Velike i Male Bobije, Tulovih greda i Malog Alana na Velebitu odakle su hrvatske snage mogle kontrolirati Obrovac i Gračac.

Glavni ciljevi operacije ostvareni napadima postignuti su već nakon 72 sata, ali zbog pritiska međunarodne zajednice i prijetnji sankcijama 25. siječnja je zaustavljeno napredovanje OS RH nadomak Obrovca i Benkovca. To su neprijateljske snage iskoristile da se priberu, dovuku pojačanja i izvedu protunapad, pa su snažnije borbe za dostignute crte potrajale još 2-3 dana. Njihov napad je odbijen uvođenjem svježih snaga koje su helikopterskim desantom prebačene iz Slavonije.

Operacija Peruča

Pri završetku operacije Maslenica na sinjskoj bojišnici provedena je oslobodilačka akcija HV-a na brani Peruča. Time je konačno otklonjena prijetnja neprijatelja da će srušiti branu na Peručkom jezeru. Naime, u znak odmazde zbog pretrpljenih gubitaka pobunjeni Srbi su 27. siječnja zaprijetili da će srušiti branu Peruča. Njihove paravojne postrojbe upale su na prostor Peruče odakle su u 16,00 sati protjerale kenijske snage UNPROFOR-a i preuzeli položaje na Alebića kuli. Potom su srušili most, koji je bio sastavni dio sustava brane, s konačnom namjerom da s 30 tona eksploziva miniraju i sruše cijelu branu. Snage HV-a koje su bile raspoređene na tom području tijekom večeri su se organizirale, te uz nevelika pojačanja pristigla tijekom noći. Ujutro 28. siječ-

nja spriječili su neprijateljski pokušaj pješačkog proboja prema Biteliću. U 10,15 sati neprijateljske snage su aktivirale postavljene eksploziv na brani namjeravajući njezinim rušenjem stvoriti veliki vodeni val (460 milijuna prostornih metara), koji bi potopio sve što se nalazi u donjem toku rijeke Cetine. Naboji su eksplodirali, ali brana unatoč teškim oštećenjima nije po-

OSNOVNE KARAKTERISTIKE OPERACIJE MASLENICA:

- napadna operacija trajala je tri dana
- postrojbe su uvedene iz pokreta u napad
- izražena je jasna odlučnost postrojbi, odlučnost i smjelost zapovjednika postrojbi
- zapovjednici postrojbi su prvi išli ispred postrojbi. Aktivno sudjelovanje časničkog i dočasničkog kadra u izravnom b/d.
- postignuto je operativno iznenađenje, neprijatelj nije očekivao toliko respektabilne snage, poglavito ne na Velebitu
- po svom karakteru može se svrstati u integralnu operaciju, gdje prvi put sudjeluju zajedno snage KoV-a, HRM-a i HRZ-a
- izražena je pozitivna koordinacija borbenih sustava (logistika, inženjerija, topništvo, itd.)
- stvoreni su uvjeti za daljnje napade

pustila, što je spriječilo katastrofu velikih razmjera. Odmah nakon detonacije, postrojbe HV-a su krenule u napad i ubrzo ovladale kompletnim područjem oko brane Peruča, te izbile na planiranu crtu. Čim je to postignuto pristupilo se utvrđivanju i sanaciji oštećenja brane Peruča, jer je prijetila kompletnim urušavanjem.

Prvi put angažirane sve grane OS-a

U operaciji Maslenica prvi put su angažirane sve grane oružanih snaga RH, a sudjelovale su postrojbe tadašnjeg ZP-a Split (4. gardijska brigada, TG 112 sastavljene od pripadnika istoimene brigade i pripadnika db Obrovac, BG 113 s pripadnicima istoimene postrojbe i drugih pridodanih snaga, 126. brigada, 7. domobranska pukovnija, domobranske bojne Benkovac i Biograd, 40. inženjerijska bojna, 72. bojna VP), zatim specijalne postrojbe MUP-a, dijelovi 9. gardijske brigade, dijelovi 3., 2., i 1. gardijske brigade, dijelovi postrojbi GSHV, te Središnjica elektronskog djelovanja Split, zatim pomorske snage HRM-a (MOMB Ugljan, 53. bMDP, brodovi) i eskadrila helikoptera HRZ-a.

U izvedbi operacije Peruča angažirani su pripadnici 16. domobranske pukovnije, te interventne skupine iz 126. i 141. brigade, te COOV-a Sinj.

Tijekom operacije Maslenica od 22. do 25. siječnja 1993. poginulo je 13 hrvatskih branitelja. U iduća dva dana intenzivnih borbi s neprijateljem, koji je pokušavao vratiti izgubljena područja, 26. i 27. siječnja poginulo je još 6 hrvatskih branitelja.

Operacijom Maslenica potvrdila se i dokazala hrvatska spremnost, odlučnost i potrebit stupanj organiziranosti oružanih snaga za oslobodjenje privremeno okupiranih područja vojničkim putem. Operacija Maslenica je pobjedničkoj HV donijela niz iskustava koja su joj uvelike pripomogla u daljnjem jačanju, organizaciji, razvoju i uporabi postrojbi, što se očitovalo u kasnijim bitkama u kojima su oslobođena sva hrvatska područja. ■

Operacija zapljene ilegalnog oružja i streljiva

Uspješnosti operacije zasigurno je pridonijela i pomoć lokalnog stanovništva koje se okupilo u velikom broju s namjerom da podupru snage ISAF-a u provedbi ove zadaće

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Nakon zapljene ilegalnog oružja i streljiva pristupilo se njegovom uništenju

U novu godinu smo ipak ušli s povećanim oprezom. Naime, s obzirom na novonastalu situaciju koja vlada Kabulom nakon višestrukih napada na snage ISAF-a podignuti su sigurnosni kodovi prema kojima se, u skladu s njihovim stupnjem, diktira dinamika provedbe zadaća i kretanja izvan vojnih baza po Ka-

bulu. Zbog zaštite snaga kao i smanjenja izlaganja opasnostima smanjeno je do minimuma kretanje izvan vojnih baza. Ovakvim načinom želi se osigurati sigurnost svakog pripadnika ISAF-a. Kako hladni dani i snijeg koji je počeo intenzivno padati uzrokuju da će sve aktivnosti u Kabulu biti smanjene možemo očekivati relativno mirno razdoblje i vraćanje života u normalnu svakodnevicu.

Zaplijenjena velika količina ilegalnog oružja i streljiva

O tome koliko opasnosti još uvijek vrebava u Kabulu i okolici svjedoči skorašnja akcija obavljeneš tajnog tima ISAF-ovog zapovjedništva u kojoj je zaplijenjena velika količina streljiva u području Surobija koji se nalazi u neposrednoj blizini afganistanske prijestolnice. Operacija je izvedena u suradnji s njemačkom borbenom skupinom koja se inače nalazi u sastavu kabbulske multinacionalne brigade. U akciji je pronađeno četrdeset i pet minobacačkih granata osamdeset i dva mi-

limetra, četrnaest protutenkovskih raketa i jedna raketa od sto i sedam milimetara.

Akcija je počela iz kampa Warehouse kad se njemačka postrojba za sigurnost sa svojim stručnjacima za eksplozive uputila prema lokaciji koju je potom osigurala u suradnji s obavještajnim timom koji je potvrdio prisutnost streljiva. Nakon osiguranja područja i provedbi svih prethodno potrebnih radnji pristupilo se uništenju pronađenog streljiva. Na drugoj obližnjoj lokaciji također je pronađeno još deset minobacačkih granata osamdeset i dva milimetra koje su odmah potom uništili ISAF-ovi stručnjaci za eksplozive. Uspješnosti ove operacije zasigurno je pridonijela i pomoć lokalnog stanovništva koje se okupilo u velikom broju s namjerom da podupru snage ISAF-a u provedbi te zadaće. ISAF inače redovito dobiva informacije od Afganistanaca koje na kraju vode do operacija kao što je ova i time pridonose jačanju zakona kao i kontrole ilegalnog posjedovanja oružja i streljiva. Ova posljednja u nizu obavještajno vođenih operacija između afganistanskih sigurnosnih snaga i ISAF-a u otkrivanju i uništavanju ilegalnog oružja i streljiva bila je moguća zbog povećane suradnje afganistanskog naroda kao i poboljšanih uvjeta stabilnosti i sigurnosti u Afganistanu. ■

Pripadnici 6. HRV CON proslavili su novu godinu u miru i veselju uz najljepše želje jedni drugima, a jedna od želja svih bila je da se što prije živi i zdravi vrate svojim obiteljima i domovima. Bilo je pomalo čudno ili bolje reći neobično slaviti doček nove godine u zemlji poput Afganistana. Iako smo nastojali što zornije stvoriti ugodu doma, vidljivo je bilo na licima ljudi da im ipak nedostaju njihovi domovi i obitelji. No, bez obzira na sve nedaće i odvojenost ušli smo u sljedeću godinu puni optimizma, novih želja i planova.

U novu godinu s prvim snijegom

Da blagdanski ugođaj bude potpun točno prvog siječnja pao je i prvi snijeg za vrijeme našeg boravka u misiji što je izgledalo gotovo nestvarno kada pomislimo na silnu količinu prašine i suhog vremena koji su nas pratili sve ovo vrijeme. Gotovo je teško vjerovati da se nalazite u jednoj zemlji gdje jedina svjetla koja svijetle u noći su svjetla vojnih baza i gdje koje obiteljske kuće u kojoj obitava i po desetak ljudi stisnuti u jednu malu sobu bez grijanja, vode, kanalizacije i uopće normalnih uvjeta za život.

Kabul okovan snijegom

Primopredaja dužnosti zapovjednika UNMOGIP-a

Na primopredaji smo mogli vidjeti nešto što i nije tako česta pojava, a to je slučaj da su časnici između kojih se obavlja primopredaja iz iste zemlje

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

General Repinc izrazio je veliko zadovoljstvo što je dobio prigodu zapovijedati misijom

Dugo smo s nevjericom i sumnjama čekali taj dan jer službena informacija se nekoliko puta mijenjala pa nismo znali što će se i kada točno dogoditi. Ipak sve se odigralo po najboljem mogućem scenariju, general Repinc je ipak po planu, u ranim jutarnjim satima 29. prosinca stigao u Pakistan, gdje sam ga skupa s brigadrom Pavičićem dočekao u islamabadskoj zračnoj luci. Trenutak kad smo ga ugledali navukao nam je osmijeh na lica jer veliko je zadovoljstvo vidjeti hrvatskog generala na pakistanskom tlu, Hrvata koji će uskoro postati zapovjednik UN-ove misije. Nakon kratkog predstavljanja i upoznavanja s ljudima koji rade u zapovjedništvu počeo je In brifing koji je za cilj imao što bolje i brže generala pripremiti za preuzimanje dužnosti koja se održala 3. siječnja. Na tu prigodu pozvani su veleposlanici i vojni izaslanici zemalja koje sudjeluju u misiji, gotovo svi vojni promatrači. Nedostajali su samo oni koji su zbog loših vremenskih

uvjeta ili velike udaljenosti do Rawalpindija ostali na postajama. Na primopredaji smo mogli vidjeti nešto što i nije tako česta pojava, a to je slučaj da su časnici između kojih se obavlja primopredaja iz iste zemlje. Primopredaja je bila po ustaljenom pravilu, a završila je simboličnom primopredajom UN-ove zastave što je

označilo završetak mandata brigadira Pavičića i početak zapovijedanja misijom za generala Repinca. Obojica su se na svečanosti biranim riječima obratili nazočnima, te svaki na svoj način izrazili zadovoljstvo što su se našli u ovakvoj poziciji, jedan, što nakon više nego uspješne godine završava svoju dužnost i vraća se u Lijepu Našu, a drugi, što je dobio prigodu biti ovdje i zapovijedati misijom, te je tu prigodu iskoristio i da bi nazočnima prezentirao svoja očekivanja i ciljeve. Zanimljivo je bilo vidjeti kako se UN-ova zastava nakon primopredaje vraća pored hrvatske koja je već bila u postolju u kojem će bar još jednu godinu i ostati,

u uredu zapovjednika, hrvatskog zapovjednika misije.

Odlazak brigadira Pavičića

Sljedeći dan je brzo došao, ovaj put za nas ne baš tako veseo jer brigadir Pavičić je odrađivao svoj zadnji radni dan u UNMOGIP-u, dan prije oprostio se, kako od hrvatskih tako i od ostalih promatrača koji su se vratili na postaje, tako da je ovaj zadnji dan bio prigoda nama koji radimo u zapovjedništvu da na dostojan način ispratimo čovjeka koji je bio pravi i pravedni zapovjednik, uvijek miran, staložen i realan. Časnik koji je na tako jednostavan način zapovijedao misijom, koji je u tri mjeseca koliko je obnašao dužnost zapovjednika, pogotovo u vrijeme potresa kada ništa nije bilo lako, kada bi mnogi imali problema, uspio održati misiju operativom u svakom pogledu, te je u dobrom stanju predati novom zapovjedniku. Stoga, na kraju, u ime hrvatskog promatračkog tima, te svih ostalih pripadnika misije želim mu sve najbolje u budućnosti, sretan povratak obitelji i do neke druge prigode. ■

Oproštaj i uručenje prigodnih darova i priznanja

Teo KARDUM, nogometaš Dinama i ročnik sportske satnije

Centarfor u čizmama

Kad sam postigao taj prvi prvoligaški pogodak, nisam ništa ni vidio ni čuo. To je bio poseban osjećaj. I inače je divno postići gol, sretan sam kad to učinim i igrajući "na ulici", a kamoli...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Prošlo nogometno proljeće za hrvatsku metropolu i nije bilo proljeće. Prije tmurna jesen ili čak vrlo hladna zima. Dinamo, ljubimac purgerskih masa tada je potonuo u posprdno zvanu "drvenu" ligu za opstanak. Jedinu svijetlu točku u toj tmuni predstavljala je pojava Tea Karduma u sastavu modrih. Mladi centarfor vrlo brzo je osvojio simpatije Zagrepčana, postigao nekoliko pogodaka, istaknuo se brzinom i prodornošću, te igračkim stilom "ravno na gol".

U 2006. godinu Teo je ušao i u drugi "dres", vojničku odoru, te smo iskoristili prigodu porazgovara-

ti s tim mladim Solinjaninom koji se još bori za standardno mjesto u napadu Dinama, u kojemu vlada velika konkurencija reprezentativne, a odnedavno, s dolaskom Andersona Coste, i internacionalne kvalitete.

Kako je počela Vaša karijera? Jeste li kao dijete sanjali da ćete postati profesionalni nogometaš?

Zapravo nisam ni mislio da ću postati nogometaš. S nogometom sam se počeo baviti slučajno. Naime, moj stariji brat je trenirao u "Solinu". Ja sam bio na jednoj utakmici mladih kategorija, i falilo je igrača. Imao sam majicu slične boje

kao jedna od momčadi koje su igrale. Rekli su mi "igraj ti", zaigrao sam, i nakon te utakmice trener me pozvao u "Solin". Poslije, na jednom turniru, zamijetili su me iz Hajduka. Prešao sam tamo i bio godinu dana, da bih potom došao u Dinamo.

Maksimirski dobi s dva pogotka

Kako je to doživljeno u Solinu i Splitu?

Bilo je svakakvih reakcija, ali nedavni Kranjčarov prijelaz u Hajduk sada je na neki način skinuo teret sa svih koji prelaze iz Hajduka u Dinamo i obratno.

Može i u čizmama - Kardumovo tehniciranje uhvaćeno objektivom Davora Kirina

Nakon juniorskog staža prošle godine uslijedio je Vaš ulazak u prvu momčad, i to u ligi za opstanak...

To je bilo razdoblje kad Dinamu nikako nije išlo. U sličnoj situaciji je sada Hajduk. Čudno je to, na treninzima sve ide kako treba, a na utakmici...Ja sam debitirao protiv Slavena u Koprivnici, a u prvoj utakmici u Maksimiru protiv Medimurja zabio sam dva pogotka.

Tada su vas BBB-i odmah prihvatili?

Da budem iskren, kad sam postigao taj prvi prvoligaški pogodak, nisam ništa ni vidio ni čuo. To je bio poseban osjećaj. I inače je divno postići gol, sretan sam kad to učinim i igrajući "na ulici", a kamoli...

Još jedan pogodak koji je obilježio prvi dio Vaše karijere bio je onaj pobjednički slavnom Glasgow Rangersima, tijekom priprema za aktualnu sezonu?

Više od tog pogotka oduševio me stadion u Torontu na kojemu smo igrali. Predivan je. Kapacitet je 60 000, bilo je nešto više od 20 000 ljudi, a izgledalo je kao da je gotovo pun. Takvoj atmosferi sigurno je pridonio i velik broj hrvatskih iseljenika koji su bili na utakmici.

Ipak, prvi dio ove sezone uglavnom provodite na klupi ili tribinama? Što je razlog tomu?

Sjajna forma napadača Eduarda i Bošnjaka. Ne bi bilo niti korektno od mene inzistirati na igri nauštrb njih dvojice. S Bošnjakom inače najviše volim igrati u napadačkom paru. Još dok je igrao u Hajduku bio mi je uzor. Sigurno ću ostati u Dinamu do kraja ove sezone. Bez obzira što ne

igram, nisam želio na posudbu u neki klub koji se bori za opstanak ili za sredinu tablice.

A najdraži strani klub i nogometaš?
Od klubova definitivno Manchester United. Oni su mi najdraži još od djetinjstva. Od igrača, njihov konkurent iz Arsenala Thierry Henry.

Engleska, a ne Brazil

Dakle, preferirate engleski način igre?

Takvi posebni stilovi danas više ne postoje. Najbolji engleski klubovi ne igraju ono klasično "preko krila pa centaršut". Zapravo, najradije bih igrao u Španjolskoj. Tamo je toplo!

Vaše prognoze pred skorašnje Svjetsko prvenstvo?

Svi govore o Brazilu, ali moj favorit je Engleska. Mislim da imaju najbolju momčad. Što se tiče Hrvatske, za nas bi bio uspjeh proći prvi krug. Sve ostalo je lutrija.

Kako Vam je u vojsci? Upravo smo Vas "digli" s rastavljanja puške?

Ovdje je dobro, a što se tiče gađanja, vjerujem da će sve biti u redu. Nisam još nikad pucao iz puške...

Može li jedna fotografija kako tehnicirate u odori?

Možda će biti bolje samo s loptom u rukama, jedva hodan' u ovim čizmama...

Ipak, nije bilo problema, Teo može i u čizmama...

■ *Već u svojim prvim nastupima talentirani napadač stekao je naklonost izbirjljive maksimirske publike*

foto 24sata

U 93. ZB Zemunik u tijeku je školovanje petog naraštaja temeljne časničke izobrazbe

Novi pristup u ocjenjivanju

Temeljnu časničku izobrazbu u petom naraštaju polazi petnaest polaznika i dvije polaznice i to je prvi naraštaj u čijem će se ukupnom ocjenjivanju primijeniti novi pristup

Napisao i snimio Danijel VUKOVIĆ

Među polaznicima su pripadnici raznih postrojbi HV-a s bogatim ratnim i stručnim iskustvom

skupina se raspoređuje u tri prije spomenute skupine te nastavlja s predavanjima iz specijalističkog dijela u posebnim učionicama opremljenim specifičnim vojnim i tehničkim sustavima. Tako se polaznici PZO-a upoznaju i proučavaju top Bofors L-70 kalibra 40 mm, top A-4 M55 kalibra 20 mm te laki prijenosni raketni sustav S-2M Strela te njezinu

učinkovitu inačicu Igla. Protuzrakoplovni sustav S-2M Strela se ponajprije rabi za djelovanje po letećim ciljevima u zadnjoj polusferi (letjelice u odlasku), dok se sustav Igla rabi ponajprije za djelovanje po letećim ciljevima u prednjoj polusferi (letjelice u dolasku). Jedna i druga situacija djelovanja raketnim projektilima i spomenutim topovima, kao i taktičke specifičnosti pri njihovoj uporabi u različitim bojnim situacijama, uspješno se svladavaju na nastavi tijekom koje se rabe i analiziraju navedeni sustavi. Posebno je zahtjevno detaljno rastavljanje topovskih sredstava i analiza svakog pojedinog dijela.

Polaznik smjera ZMIN-a je raspoređen i radi na američkom radarskom sustavu FPS-117 smještenom na planini Papuk. Njegovo dosadašnje radno iskustvo i poznavanje taktičko-tehničkih principa radarske tehnike u kombinaciji s visokom stručnom spremom (dipl. ing. zrakoplovstva), nameće neformalni odnos između polaznika i nastavnika. U tom obliku nastave, osim klasičnog izlaganja nastavnika, veliku ulogu u opisu i objašnjavanju po-

jedinih sustava spomenutog radara ima i sam polaznik.

Polaznici ZTS-a (među kojima je i autor ovog članka) u sklopu specijalističkog dijela su dužni odslušati dvanaest predmeta. Iako je cijela nastava popraćena kvalitetno opremljenim učionicama namijenjenim za proučavanje zrakoplovnih tehničkih i ubojnih sredstava, terenskom nastavom, kao i visokostručnim predavačkim osobljem, najdetaljnije i specifične informacije polaznici mogu dobiti od kolega koji su već duže vrijeme u radnom odnosu u ZTS-u na određenim zrakoplovima.

Peti naraštaj TČI-a je ujedno i prvi naraštaj u čijem će se ukupnom ocjenjivanju primijeniti novi pristup. Naime, ukupni prosjek ocjena se neće izračunavati kao do sada, tj.

U Zrakoplovnom vojnom učilištu "Rudolf Perešin" u 93. zrakoplovnoj bazi Zemunik u tijeku je školovanje, odnosno izobrazba petog naraštaja temeljne časničke izobrazbe koje je počelo u rujnu prošle godine. Temeljnu časničku izobrazbu u ovom naraštaju polazi petnaest polaznika i dvije polaznice. Polaznici su gotovo jednako raspoređeni na smjer zrakoplovnotehničke struke (ZTS) i smjer protuzračne obrane (PZO), dok smjer zračnog motrenja i navođenja (ZMIN) ima samo jednog polaznika. Školovanje je organizirano kroz temeljni dio u trajanju od dva mjeseca preko specijalističkog dijela u trajanju od tri mjeseca te na kraju, od stručnog stažiranja u trajanju od mjesec dana.

Među polaznicima su pripadnici raznih postrojbi HV-a s bogatim ratnim i stručnim iskustvom na specifičnim sredstvima, što svakako utječe na kvalitetu izvođenja nastave, međusobno stručno povezivanje, kao i na razmjenu, obogaćivanje i nadopunjavanje korisnim informacijama.

Nakon završenog temeljnog dijela,

Jedini polaznik ZMIN-a u 5-om naraštaju je vojnik Siniša Golubić

kao aritmetička sredina, već će se ocjena iz svakog predmeta pomnožiti s težinskim koeficijentom tog predmeta koji je definiran na temelju njegove satnice.

Opsežna izobrazba završava 17. ožujka 2006. kada će nadajmo se, svi polaznici uspješno svladati program i jasno će se nazrijeti i naj-polaznik... ■

Paletizacija ubojnih sredstava - jednostavnije, brže, ekonomičnije

U organizaciji Zapovjedništva za logistiku u vojno-skladišnom kompleksu "Vallelunga" Pula uspješno je provedena metodsko-pokazna vježba pod nazivom "Paletizacija ubojnih sredstava" na kojoj su osim strukovnih djelatnika ZzL-a sudjelovali i strukovni djelatnici zapovjedništava i logističkih postrojbi HKoV-a.

Cilj vježbe bio je upoznavanje sa značajkama i tehnologijom primjene paletnog sustava u

procesu skladištenja ubojnih sredstava što je od velikog značenja za oružane snage.

Naime, paletizacijom se ostvaruje procesna i kvalitetna nadgradnja postojanja transportne tehnike i tehnologije, odnosno transport proizvoda od mjesta izrade, mani-

pulacije tijekom skladištenja, te sve do mjesta potrošnje i to bez promjene pakiranja.

Tehnologija paletizacije obuhvaća skup organizacijski povezanih teh-

sredstava, omogućava se mehanizirano rukovanje ubojnim sredstvima, jednostavnije bilježenje i praćenje količinskog stanja pričuve, bolja zaštita tereta od fizičkih, vremen-

skih i drugih utjecaja te u slučaju potrebe brza dostava.

Inače, paletizaciji podliježu prije svega ubojna sredstva koja se u skladištu čuvaju kao izvantrupna pričuva, dok se većina trupne pričuve do razine brigade čuva nepaletizirano i to stoga jer

paletizacija uvjetuje pripremljenost skladišta i njihovih objekata integralnom transportu, mehanizaciju kao i stručnu radnu snagu.

Nakon provedene vježbe održana je i prezentacija baruta i barutnih punjenja u strjeljivu OS RH-a.

L. PARLOV

ničkih sredstava i postupaka za mehanizirano manipuliranje i transport ukрупnjenih jedinica tereta u svim fazama obrade i prometa primjenom paleta i dizalica - viljuškara.

Paletizacijom ubojnih sredstava u skladištima OS-a između ostalog se skraćuje vrijeme dopreme ubojnih

Polugodišnji sastanak prvih dočasnika 3. korpusa HKoV-a

Istaknuta važnost osobnog zalaganja svakog dočasnika

U organizaciji prvog dočasnika 3. korpusa HKoV-a, potkraj prosinca je održan polugodišnji sastanak s prvim dočasnici brigada, bojni, samostalnih bojni i pristozernih postrojbi 3. korpusa.

Prvi dočasnik korpusa, časnički namjesnik Željko Bilić, u uvodnom je dijelu izložio trenutačno personalno stanje dočasničkog zbora korpusa, s osvrtom na brojčanu veličinu, stanje popune i stanje neraspoređenih dočasnika i vojnika, te iznio dijelove iz Strateškog pregleda obrane kao temeljnog dokumenta koji daje smjernice daljnjih reformi obrambenog sustava.

Prvu tematsku cjelinu sastanka, planiranje pojedinačne obuke i obuke malih timova, činile su prezentacije prvog dočasnika 3. gombri časničkog namjesnika Romana Karla, koji je predstavio "Uputu za planiranje pojedinačne obuke", na snazi u 3. gombri, potom prezentacija "Planiranje pojedinačne obuke i obuke malih timova u 2. gbr s djelatnim vojnicima primljenim nakon selekcijske obuke" operativnog dočasnika 2. gbr nadnarednik Igora Baltića, a na kraju je prvi dočasnik 201. br PZO-a nadnarednik Goran Rac predstavio istu tematiku za tip djelatno-ročne postrojbe sa šestomjesečnim obučnim ciklusom ročnika.

Dругu cjelinu, prikaz tekućih aktivnosti dočasnika u međunarodnoj vojnoj suradnji, otvorila je prezentacija nadnarednika Daria Rosića, prvog dočasnika 1. satnije za MVO/mehanizirane bojne 3. gombri: "Prikaz sudjelovanja na međunarodnoj vježbi Cooperative Associate 2005". Predstavljanje je donijelo potankosti o provedbi vježbe i sudjelovanju dočasnika u stožernim vježbama u multinacionalnim stožerima. Također je istaknuta sličnost s vježbama "Viking", ali i neke specifične razlike.

Na kraju je prvi dočasnik korpusa predstavio modele profesionalnog razvoja te dijelom i obuke dočasničkih zborova zemalja srednje Europe koje prolaze slične transformacijske procese oružanih snaga: Slovenije, Slovačke, Mađarske i Češke. Prezentacija je bila osnova za razgovor o nekim specifičnostima profesionalnog razvoja vojnika i dočasnika OS-a RH koje je u nekim područjima, osobito školovanja, ispred prikazanog četiriju zemalja, ali su pojedina rješenja dobar povod za razmatranje unapređenja i u OS-u RH.

Zaključujući sastanak prvi dočasnik 3. korpusa HKoV-a istaknuo je važnost osobnog zalaganja svakog dočasnika za zadaće svoje postrojbe.

Ž. BILIĆ

Bofors cilja australsko tržište

ŠVEDSKA tvrtka Bofors Defence AB udružila se s australskom tvrtkom Tenix Defence kako bi australskoj vojsci ponudili novi topnički sustav. Australska vojska u sklopu programa Land 17 Artillery Replacement Project namjerava nabaviti oružje za neizravnu paljbu kao zamjenu za postojeće haubice 105 mm i 155 mm.

Udružene tvrtke nude australskoj vojsci dvije opcije, samovoznu i vučnu. Samovozna je novi sustav FH77BW L52+ Archer, odnosno oružje 155/52 na podvozju zglobnog kamiona Volvo A30D pogonske konfiguracije 6x6. Vučni je sustav FH77BO5 istog kalibra.

Tenix će s Boforsom surađivati na integraciji oružja na podvozje te na prilagodbi podvozja australskim zahtjevima. Podvozje mora imati dobru oklopnu zaštitu za posadu.

Australska će tvrtka također osigurati izobrazbu, održavanje i popravke te ispitivanje i vrednovanje rezultata.

Najveći dio posla obavljao bi se u Australiji, a to bi značilo sigurnu budućnost za 3500 radnika Tenixa. U poslu bi još sudjelovale i tvrtke Kongsberg (sustav za upravljanje paljbom) i Nammo (strjeljivo).

Archer je kompletan topnički sustav izvrsne terenske pokretljivosti i velike paljbene moći. Omogućava napredne taktičke mogućnosti kao što su "pucaj i bježi" i mogućnost istodobnog udara više projektila na cilj. Može djelovati s posadom od samo tri vojnika zahvaljujući opsežnoj automatizaciji. I održava-

Bofors

nje je pojednostavljeno tako da traži manje osoblja i resursa i za taj manje vidljiv dio operativne uporabe.

Zahvaljujući visokom stupnju automatizacije posada sve aktivnosti od zauzimanja položaja, ciljanja, paljbenog djelovanja i napuštanja položaja obavlja iz oklopljene unutrašnjosti vozila.

M. PETROVIĆ

Kasatka ulazi u serijsku proizvodnju

ČELNICI OPK Oboronprom tijekom prosinca prošle godine potpisali su sporazum s tvornicom ULAN-UDE oko pokretanja proizvodnje srednjih višenamjenskih helikoptera Ka-62 Kasatka. OPK Oboronprom tijekom proteklih godina uložio je velik napor oko okupljanja razvojnih i proizvodnih timova „Mi“ i „Ka“ helikoptera i njihovog angažiranja oko proizvodnje nove

generacije ruskih helikoptera. Spomenuti OPK Oboronprom, kao većinski dioničar u tvrtki Kamov, uz potpisani sporazum s ULAN-UDE-om uspješno prikuplja iznos od 150 milijuna američkih dolara, koji je prema određenim procjenama potreban za po-

kretnje proizvodnje helikoptera Ka-62. Dosad je inače u razvoj helikoptera Ka-60/62 uloženo oko 60 milijuna američkih dolara. Prvi produkcijski helikopter trebao bi iz tvornice u ULAN-UDE-u izaći za dvije do tri godine, a očekuje se da bi godišnji tempo proizvodnje helikoptera bio između 30 i 40 letjelica.

Ka-62 razvijen je na platformi helikoptera Ka-60, s namjerom da slu-

ži za razne zadaće prijevoza ljudi i tereta. U svom unutarnjem prostoru može ponijeti 16 ljudi, ili 2000 kg „korisnog“ tereta (odnosno ukupno 2500 kg s teretom na vanjskim nosačima). Posadu ovisno o vrsti zadaća mogu činiti dva ili jedan pilot. Krakovi glavnog rotora te oko 60 posto tijela letjelice izrađeni su od kompozitnih materijala. Glavni i repni rotor pokreću dva turbovratilna motora RD-600V jakosti 1300 KS svaki, dok bi izvozne inačice prema najavama OPK Oboronproma bile opremljene zapadnim motorima i avionikom. Maksimalna težina na polijetanju (s vanjskim teretom) može iznositi 6500 kg. Maksimalna brzina koju može postići je 300 km/h, dok krstareća brzina iznosi 270 km/h. Statički plafon leta iznosi 3000 m, dok dinamički plafon leta iznosi 5500 m. Operativni radijus Kasatke je 780 km, dok u preletu (bez dodatnih tankova) može imati maksimalni dolet od 1065 km.

I. SKENDEROVIĆ

Danska kupuje CV90

BRITANSKA tvrtka BAE Systems dobila je ugovor o dostavi 45 borbenih vozila pješništva CV9035 MkIII danskoj vojsci. Tim je ugovorom broj korisnika BVP-a CV90 porastao na šest. Uz najnovijeg, Dansku, tu su i Švedska, Norveška, Finska, Nizozemska i Švicarska. Tako CV90 postaje jedan od najčešćih europskih BVP-a.

U realizaciji posla sudjelovat će danska tvrtka Hydrema Export A/S kao partner BAE Systemu u proizvodnji vozila. CV90 proizvodi švedska podružnica BAE Systems Land Systems Hagglunds. Inačicu CV9035 MkIII karakterizira povećana paljbena moć, bolja zaštita, mobilnost i ergonomija te napredna elektronička rješenja.

CV90 je zahvaljujući fleksibilnoj konstrukciji koja omogućava prilagodbu željama različitih korisnika postao važan igrač na europskom tržištu borbenih vozila pješništva.

Tvrtka navodi kako postoji još zainteresiranih za nabavu CV90.

Dosad je naručeno ukupno 1170 vozila CV90 pa tvrtka računa i na sigurno tržište za prodaju rezervnih di-

jelova te za modernizacije. Naime, očekivani radni vijek za CV90 je minimalno 20, a vjerojatno 30 ili više godina. Tijekom tog razdoblja trebat će obaviti najmanje jednu veću modernizaciju kako bi se vozilima dale nove mogućnosti.

Upravo će praćenje kupca i korisnika tijekom radnog vijeka u znatnom dijelu pridonijeti uspjehu vozila. Ako tvrtka uspije osigurati dobro praćenje krajnjih korisnika vozila,

Land Systems Hagglunds

može se očekivati dug radni vijek izabranog sustava.

Osnovno naoružanje je top Bushmaster III 35/50 s programatorom strjeljiva i naprednim sustavom za upravljanje paljbom. Topnik i zapovjednik imaju stabilizirane dnevne/noćne ciljnike a topnik ima i termalni ciljnik treće generacije. Posada broji tri člana, a prima desant od 7 vojnika.

M. PETROVIĆ

RAF testira EPW2

šenamjeskim borbenim avionima Tornado GR4, odnosno na laserski vođenim bombama EPW2 (Enhanced Paveway 2).

Nakon što je bomba bila odbačena s aviona na visini, odno-

sno pod kutem koji omogućava let bombe od 30 do 60 sekundi, tijekom leta svake bombe po dva puta je uspješno obavljena dopuna podataka, odnosno koordinata cilja napada te je uspješno obavljeno daljnje upravljanje bombama do željene točke udara.

Obavljena testiranja rezultat su programa kojeg je pokrenulo britansko ministarstvo obrane u siječnju 2005., a uz QinetiQ u program i tes-

tiranja su uključeni Raytheon i Symetrics Industries. Idejno polazište je bilo da se bez suvišnih ulaganja ili modificiranja postojećih platformi koje nose naoružanje, odnosno promjene postojećih radnih sučelja uspije postići viša razina učinkovitosti i preciznosti zrakoplovnog naoružanja. U tu svrhu EPW2 je odabrana kao najprikladnija za početak testiranja, koja bi se uskoro trebala nastaviti i na drugom naoružanju. QinetiQ je razvio novi VMF (Variable Message Format) protokol za prijenos podataka koji je prilagodio UHF valnom području, koje je odabrano kako bi se omogućila maksimalna interoperabilnost postrojbi na terenu. QinetiQ-ovim komunikacijskim protokolom zamišljeno je da se dopuna podataka odbačenoj bombi može slati kako iz zraka tako i sa zemlje

I. SKENDEROVIĆ

BRITANSKA tvrtka QinetiQ u suradnji s Kraljevskim ratnim zrakoplovstvom potkraj prosinca prošle godine ostvarila je veliki pomak u poboljšanju postojećeg zrakoplovnog naoružanja. Naime, u RAF-ovom opitnom središtu uspješno je proveden prikaz upravljanja laserski vođenim bombama, odnosno dopune podataka o ciljevima napada tijekom leta već „odbačene“ laserski vođene bombe. Testiranja su provedena s vi-

AUTRALSKA tvrtka Valir Pty Ltd razvila je novi pristup u izradi kamiona otpornijih na napade, osobito improviziranim eksplozivnim napravama. Novina je u dodavanju posebnog balističkog kompleta na standardnu kamionsku kabinu. Valir je razvio oklopnu kabinu koja se može postaviti umjesto obične standardne kabine zamalo svakog kamiona.

se može jednostavno razmontirati i na kamion vratiti originalna kabina. Može se postaviti na vozila s volanom na lijevoj ili na desnoj strani.

U standardnoj konfiguraciji kabina štiti dva člana posade od metaka iz pješačkog oružja, ali se može dodatno ojačati kako bi pružila veću razinu zaštite. Kabina štiti i od mina i eksplozivnih naprava. Donji dio ka-

Oklopna kabina

Valirova je oklopna kabina pažljivo dizajnirana tako da se može postaviti umjesto bilo koje standardne uz manje modifikacije uz zadržavanje originalnih podsustava. Kabina je zamišljena tako da

bine načinjen je od jednog komada pancirnog čelika i nema nijedan var pa je mogućnost pucanja podnice tijekom eksplozije smanjena na najmanju mjeru.

Prototip kabine postavljen je i isproban na kamionu Mercedes Benz Unimog. Tijekom ispitivanja kabina je izdržala eksploziju prave protuoklopne mine ispod vozila. Nakon testiranja kabine provedena su testiranja cjelokupnog vozila i mogućnosti nakon postavljanja oklopne kabine. Rezultati upućuju kako je riječ o uspješnoj integraciji koja potencijalnim kupcima nudi brz i učinkovit način poboljšanja zaštite posada kamiona u npr. mirovnim misijama u kriznim područjima.

M. PETROVIĆ

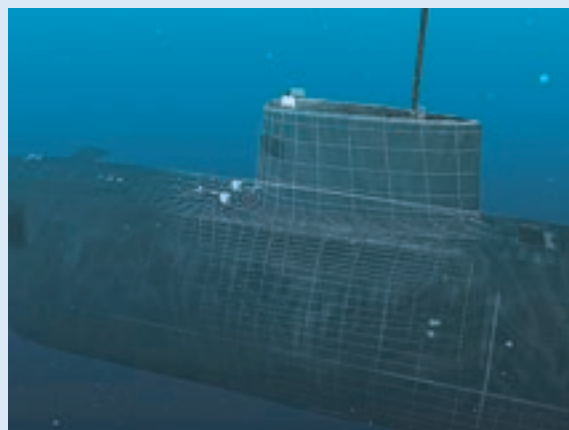
BAE priprema ponudu za četvrtu Astute podmornicu

TVRITKA BAE Systems Submarines najavila je da će sredinom 2006. godine predati ponudu britanskoj Agenciji za vojnu nabavu (Defence Procurement Agency - DPA) za gradnju četvrte nuklearne napadne podmornice klase Astute čija bi gradnja trebala započeti u studenom ove godine na tvrtkinom navozu Barrow-in-Furness.

Trenutačno su u gradnji prve tri podmornice klase Astute za britansku Kraljevsku ratnu mornaricu ugovorene početkom 1997. Primopredaja prve podmornice u klasi HMS Astute trebala je, u skladu s rokovima, biti održana sredinom 2005. No, problemi koji su se javili pri izradi projekta a koji su kasnije

doveli do znatnog poskupljenja i prekoračenja rokova, rezultirali su bitnim izmjenama originalno potpisanog ugovora. Prijedlog izmjena i dopuna ugovora rebalansiranog

programa gradnje podmornica klase Astute potpisan je potkraj 2003. godine.

U skladu s novim rokovima, primopredaja prve podmornice HMS Astute trebala bi se održati u kolovozu 2008. te bi slijedila primopredaja podmornica HMS Ambush i HMS Artful tijekom 2010. odnosno 2011. godine.

Trenutačno, unutar programa nabave podmornica britanskog ministarstva obrane, financira se ukupno sedam nuklearnih napadnih podmornica klase Astute. Nakon dostave četvrte podmornice, pre-

ostale bi trebale biti dostavljene u ciklusima od dvije godine. Za opremu četvrte podmornice, čiji je rok dostave vrlo dugačak, poslana su narudžbenice kako bi se podnijeli kritični dijelovi nabavnog lanca te kako bi se ponajviše osigurao kontinuitet proizvodnje.

M. PTIĆ GRŽELJ

Novi patrolni brod za tajlandsku mornaricu

U STUDENOM prošle godine China Shipbuilding Trading Co. predala je prvi od dva odobalna patrolna broda koji su građeni za tajlandsku Kraljevsku ratnu mornaricu, izjavili su dužnosnici korporacije. Gradnja drugog broda trebala bi početi početkom 2006. te se China Shipbuilding nada osigurati ugovor za gradnju dodatna dva patrolna broda.

Tajlandska mornarica naručila je dva patrolna broda ugovorom potpisanim potkraj prosinca 2002. godine, nakon čega je slijedilo razdoblje od tri godine razmatranja. Procjenjuje se da je ugovor za gradnju oba broda vrijedan između 75 i 80 milijuna eura (89 i 95 milijuna američkih dolara) te uključuje podugovor s tvrtkom Atlas Elektronik vrijedan 25 milijuna eura za opremanje svih sustava na brodovima kada stignu u Tajland.

Prije dvije godine China Shipbuilding je izjavila kako će odobalni patrolni brod biti duljine 25 m i imat će istisninu 1500 tona a pogonsku jedinicu čine dva dizelska motora koji pokreću vijke s prekr-

nim krilima te postižu najveću brzinu od 25 čvora.

Naoružanje uključuje osam protubrodskih projektila, još uvijek neobjavljenog tipa, top Otobreda kalibra 76 mm nadopunjen s dva topa kalibra 23 mm. Projektom je također predviđena sletno/poletna paluba za helikoptere.

Od brodskih sustava koji su ugrađeni treba spomenuti Cosys borbeno-upravljački sustav, baziran na Argus sustavu, Run-30 X radar za

motrenje tvrtke Alenia Marconi te TMX/EO radar za upravljanje paljebom. Posljednji navedeni je X sustav s elektrooptičkim navođenjem te zaslonom glavnog topa kalibra 76 mm.

Trenutačno u fazi kupnje je integrirani zapovjedni sustav tvrtke Rhode & Schwartz te integrirani navigacijski sustav njemačke tvrtke Raytheon Marine Systems.

M. PTIĆ GRŽELJ

Sparrow-N

SINGAPURSKA tvrtka

Cradance Services nedavno je predstavila Sparrow-N, svoju novu subtaktičku bespilotnu letjelicu. Riječ

je o novoj poboljšanoj letjelici koja se temelji na prijašnjoj platformi Sparrow koja je razvijana u suradnji s izraelskom tvrtkom EMIT Aviation Consultancy. Jedna od uočljivijih razlika između stare i nove inačice je ta što Sparrow-N ima motor smješten u stražnju sekciju trupa, te da su znatno poboljšani horizontalni stabilizatori.

Maksimalna težina Sparrowa na

polijetanju iznosi 40 kg, od čega na "korisni" teret otpada 12 kg. Autonomija boravka u zraku je oko 4 sata, koja se prema navodima proizvođača može produžiti pomoću većih spremnika za gorivo. Najveća brzina koju može postići je oko 185 km/h dok je prosječna krsnata brzina oko 112 km/h. Maksimalni operativni radijus Sparrowa iznosi 120 km. U nosnu sekciju ugrađuje se Microview elektrooptički žirostabilizirani sustav, namijenjen

za zadaće nadzora i izviđanja iz zraka. Ima mogućnost manualnog upravljanja letjelicom tijekom leta, odnosno upravljanje Sparrowom-N može automatizirati na način da letjelica leti po prethodno zadanim rutama. Za lansiranje letjelice rabi lansirni katapult dok se prizemljenje obavlja pomoću padobrana. Zemaljsku posadu čine dva člana koji letjelicom upravljaju pomoću lako prenosivog portabl sustava.

I. SKENDEROVIĆ

Utjecaj kvalitete na najpovoljniju ponudu

U elemente koji utječu na cijenu proizvoda kroz njegovu eksploataciju ulaze kvaliteta, tehničko dostignuće, estetske, funkcionalne i ekološke osobine, tekući troškovi i troškovi održavanja, mogućnost servisiranja i tehnička pomoć, osiguranje pričuvnih dijelova, sigurnost i rok dostave i drugi parametri o čemu pri nabavi treba voditi računa

Josip MARTINČEVIĆ MIKIĆ

Ako kvalitetu promatramo u kontekstu zahtjeva za zadovoljstvom kupca sigurnim i pouzdanim proizvodima, povećanjem konkurentnosti, smanjenjem troškova, ekološke prihvatljivosti i održivog razvoja, vidimo da ona ima svoju cijenu. Pooštrena konkurencija i rastući zahtjevi tržišta sve više nameću potrebu podizanja kvalitete kod ponuđača i to za sve niže i niže cijene. Iz ovoga se vrlo jasno može vidjeti da kvaliteta ima svoju "cijenu" i ona se može snižavati samo do određene granice ispod koje više ne možemo govoriti o kvaliteti.

Gdje će ta granica biti povučena kada je riječ o javnim nabavama ovisi o donesenim zakonima, podzakonskim aktima i svijesti onih koji ih provode.

Zakon je prepoznao troškove tzv. "ledenog brijega" pri čemu je osnovna (nabavna) cijena robe samo onaj manji (vidljivi) dio iznad vode dok je onaj veći dio troškova (koji se pri nabavi ne vidi) mjerodavan za cijenu proizvoda kroz njegov radni vijek. U elemente koji utječu na cijenu proizvoda kroz njegovu eksploataciju ulaze kvaliteta, tehničko dostignuće, estetske, funkcio-

nalne i ekološke osobine, tekući troškovi i troškovi održavanja, mogućnost servisiranja i tehnička pomoć, osiguranje pričuvnih dijelova, sigurnost i rok dostave i drugi parametri o čemu pri nabavi treba voditi računa. U tom kontekstu ovo razmatranje je prije svega namijenjeno onima koji sudjeluju u procesu nabave, kako onih koji određuju zahtjeve za nabavu, tako i onih koji su zaduženi za tijek vođenja procesa ugovaranja. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Ujedinjeno Kraljevstvo i terorizam

Terorizam u Velikoj Britaniji nije novost. Ova država se protiv njega bori već desetljećima. Jedino što se posljednjih godina mijenjalo, bila je politička motivacija počinitelja, njihova etnička pripadnost i metode kojima su se u napadima koristili

Igor TABAK

Dok je tijekom većine XX. stoljeća glavna opasnost dolazila od irskih boraca za neovisnost, danas glavnu prijetnju predstavljaju radikalni islamisti. Pritom, kao i u Francuskoj, veliku ulogu u pripremanju te izvođenju napada sada na sebe preuzimaju državljani same države cilja. U slučaju Ujedinjenog Kraljevstva, oni su potomci imigranata iz bivših kolonija Britanskoga Carstva, loše su uklopljeni u moderan stil života te ih nadahnjuju pojedini radikalni propovjednici. S promjenama u profilu počinitelja, dolazi i do mijene u metodama napada kojima se koriste - presudna postaje uloga izvršitelja samoubojica. Tijekom vremena se mijenja i britanski pristup

pravnoj regulaciji borbe protiv terorizma - negdašnja zakonodavna rješenja privremenog tipa zamjenjuje sustav ponešto više usklađen s praksom na kontinentu. Pritom ostaje otvoren jaz između javne sigurnosti i zaštite ljudskih prava pojedinca, pa bio on i osumnjičenik za djela terorizma.

Britanski se pogled na terorizam razvijao tijekom vremena. Britansko je Carstvo dvojako doživljavalo prijetnje koje danas doživljavamo kao dio pojma terorizma. Kao prvo, odvojeno je promatrano djelovanje čitavog niza oružanih pokreta s kojima se Carstvo suočavalo diljem svijeta. Te skupine u pravilu nisu napadale područje same Velike Britanije, u konačnici su

potpadale pod ovlast vojske i organa kolonijalne uprave te se njima nećemo pobliže baviti. Kao drugo, tu su aktivnosti pojedinih skupina na prostoru same Velike Britanije, danas obuhvaćene pojmom terorizma, tretirane su kao specifični oblici kriminala kojima se bavi policija i pravosuđe, bez priznavanja ikakvog političkog konteksta. Prvenstveno se tu mislilo na aktivnosti raznih irskih republikanskih skupina, dugo vremena smatranih i jedinim potencijalnim unutarnjim izvorom prijetnji za prostor Ujedinjenog Kraljevstva kao države. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnici.hr

Vođeni padobranski sustavi i minijaturne bespilotne letjelice samo su dio tehnologija koji bi u bliskoj budućnosti trebale olakšati djelovanje specijalnih snaga

Pripremio
Siniša RADAKOVIĆ

Oprema za zračne specijalce

Donedavno je uporaba zrakoplovnih specijalnih snaga primarno asocirala na specijalno opremljene avione i helikoptere koji su u neprijateljsku pozadinu ubacivali male skupine specijalaca, te pružanje zračne potpore i njihovo izvlačenje pomoću dobro izvježbanih posada. Te su se operacije izvodile noću, a posade su svojim letjelicama do cilja dolazile leteći na vrlo malim visinama izbjegavajući radare i poznate protuzračne položaje. Međutim, razvojni napor sada su koncentrirani na uporabu lakih i

srednjih bespilotnih letjelica, te na preciznu dostavu specijalaca i njihove opreme vođenim padobranima.

Kao i mnogi aspekti modernog ratovanja zrakoplovne specijalne snage imaju svoje korijene u nacističkoj Njemačkoj. Jedno od većih iznenađenja koje su Saveznici doživjeli tijekom Blitzkriega 1940. bila je uporaba jurišne jedrilice DFS 230A koja je nosila do osam vojnika i njihovu opremu. Do zone spuštanja vukao bi je bombarder Junkers Ju-52. U vojnim je operacijama DFS 230A prvi put uporabljena

10. svibnja pri napadu na belgijsku utvrdu Eben-Emael. Deset je jedrilica dopremilo u zonu djelovanja 78 teško naružanih Fallschirmtruppen (padobranaca), spustivši ih na krov utvrde. Zaustavljanje jedrilica na tako malom pro-

storu osigurano je ručnim ispaljivanjem posebnih oštih naboja koji su se zabijali u konstrukciju utvrde.

Najveći nedostatak uporabe jedrilica - duga zona zaustavljanja, pokušavalo se riješiti i na druge načine. Jedno je rješenje bilo ugradnja tri raketna motora u nos jedrilice koji su potrebnu udaljenost za zaustavljanje smanjili na oko 15 metara. Osam tako opremljenih jedrilica DFS 230C-1 uspješno je uporabljeno 12. rujna 1943. u Operation Eiche (hrast) u kojoj je spašen fašistički vođa Mussolini iz zatočeništva u hotelu Gran Sasso u Apeninima. Do tog se hotela inače moglo doći samo uporabom vučnice, te se smatrao vrlo sigurnim. Zajedničkom operacijom Fallschirm-Battalion i snaga Waffen-SS-a, koje je vodio legendarni Otto Skorzeny, Duce je prebačen u Pratica di Mare (Rim) uz pomoć aviona s kratkom zonom slijetanja i polijetanja Fieseler Fi 156 Storch. ■

Aerovironmentova letjelica Dragon Eye

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

North American F-86 Sabre

Trebalo je više od pet godina da američki i sovjetski stručnjaci shvate i usvoje njemačka otkrića na području aerodinamike. F-86 Sabre je prvi američki avion sa strelastim krilima. Nekoliko mjeseci nakon njega poletio je i sovjetski MiG-15

Domagoj MIČIĆ

Kad se na ratom zahvaćenom europskom nebu pojavio Messerschmittov Me 262 (vidi Hrvatski vojnik broj 15) Saveznici su ga mogli gledati samo s čuđenjem i nevjericom. I dok im je tehnologija turbomlaznih motora donekle bila poznata, aerodinamični zakoni, zbog kojih je Me 262 imao strelasta krila, bili su im potpuno nepoznanica. Iako su se nakon

okončanja II. svjetskog rata i Amerikanci i Sovjeti dočepali njemačkih planova i popriličnog broja njemačkih stručnjaka, proći će više od pet godina od prvog leta Me 262 dok na američkom nebu ne poleti prvi nenjemački lovački avion sa strelastim krilima. Taj avion je bio F-86 Sabre tvrtke North American.

U završnim godinama II. svjetskog rata i neposredno nakon njega po-

stalo je jasno da će mlazni motori u potpunosti istisnuti klipne jer pružaju mogućnosti za postizanje znatno većih brzina. Tvrtka North American, koja je tijekom II. svjetskog rata svjetsku slavu stekla svojim lovačkim avionom P-51 Mustang, čvrsto je odlučila da će je zadržati i u nadolazećem vremenu mlaznih lovaca. Prvi, ne baš uspješni pokušaj, bio je s mornaričkim lovcem FJ-1 Fury (vidi Hrvatski vojnik broj 57). Iako se FJ-1 Fury pokazao kao ne baš uspješan lovac na njemu je tvrtka North American stekla važno iskustvo u projektiranju i izgradnji mlaznih lovaca. Zapravo je za neuspjeh FJ-1 Furyja, od samog North Americana, više bila kriva američka ratna mornarica koja se prestrašila novih aerodinamičkih otkrića i inzistirala na lovačkom avionu s klasičnim ravnim krilima. Krajnji rezultat bio je neuporabljiv lovac. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Opsada grada u suvremenom ratovanju (IX)

Jeruzalem 1947. - 1948.

Namjera i arapske i židovske zajednice da preuzmu nadzor nad glavnim gradom bivšeg mandatnog područja Palestine nakon objave UN-ovog plana podjele 1947. godine rezultirala je prvim oružanim sukobima između dvije zajednice. Kada je stupio na snagu plan podjele i proglašena je država Izrael u svibnju 1948., Jeruzalem se našao na udaru jordanske Arapske legije i egipatske vojske. Grad je nakon svršetka rata ostao podijeljen na istočni i zapadni dio, a u ratu 1967. izraelska vojska osvojila je i arapski dio grada

— Hrvoje BARBERIĆ —

Zračna snimka Jeruzalema sredinom četrdesetih godina

Nakon dugog razdoblja otomanske vladavine Palestina je 1917. došla pod britansku okupaciju. U studenom 1917. britanska je vlada donijela tzv. Balfourovu deklaraciju kojom je nastojala pridobiti potporu svjetskih Židova za sile Antante, podržavajući cionističku ideju osnivanja židovske države na području Palestine. Balfourova deklaracija otvorila je put većem židovskom useljavanju u Palestinu. Iako je u početku britanskog mandata u Palestini živjelo 590 tisuća Arapa i tek pedesetak tisuća Židova, taj se omjer brzo počeo mijenjati. No, London je i Arapima obećao državnost u zamjenu za potporu borbi protiv Turaka, o čemu svjedoči korespondencija britanskog povjerenika za Egipat McMahona s tada najutjecajnijim arapskim vođom Huseinom Ibn Alijem.

Između dva svjetska rata u Palestini je u nekoliko navrata došlo do arapskih pobuna i napada na doseljene Židove, koji su rezultirali stvaranjem i naoružavanjem paravojnih židovskih policija. Najveća takva formacija bila je skupina Haganah iz

koje je potekao niz židovskih lidera XX. stoljeća, kao što su Jitzak Rabin i Moshe Dayan. Druga po veličini židovska policija bila je oružana skupina Irgun Zvai Leumi iz koje dolaze bardovi izraelske desnice Menachem Begin i Jitzak Shamir. Obje su skupine sudjelovale u okršajima s arapskim militantima

i u napadima na britanski garnizon u Palestini. Grad Jeruzalem je bio glavni grad britanskog mandatnog područja te je imao veliku važnost za obje etničke zajednice kao vjersko, političko i gospodarsko središte Palestine. No, ni Židovi niti Arapi nisu imali uvjerljivu većinu koja bi im osigurala dominaciju nad gradom.

Podjela Palestine

Velika Britanija, koja je oslabila u II. svjetskom ratu, nije više bila spremna nastaviti svoju skupu vojnu i političku nazočnost u Palestini. Ujedinjeni narodi su rezolucijom br. 181 od 29. studenog 1947. odlučili da britanski mandat u Palestini prestaje u svibnju 1948. te su objavili plan podjele Palestine na židovsku i arapsku državu. Prema planu su oba dijela trebala biti ujedinjena gospodarskom unijom, a grad Jeruzalem je trebao uživati poseban status kao područje pod izravnom jurisdikcijom Ujedinjenih naroda. Odluka je donesena uvjerljivom većinom glasova Glavne skupštine, uz podršku Sjedinjenih Američkih Država i Sovjet-

skog Saveza. Velika Britanija je ostala suzdržana, a protiv podjele su glasale i sve arapske zemlje članice UN-a. Palestinski Židovi su uglavnom prihvatili plan, dok ga je arapska zajednica odlučno odbacila.

U Jeruzalemu je dan nakon objave UN-ovog plana arapska masa napala židovske dućane u trgovačkom središtu, što je prerاسlo u oružane sukobe između dviju zajednica u kojima su nekoliko dana kasnije pale i prve žrtve. U gradu je u to vrijeme bio smješten britanski vojni garnizon i postrojbe Arapske legije, koji se nisu miješali u okršaje. Na britansku pasivnost pripadnici židovske policije Irgun odgovorili su napadom na britanske vojnike te na arapsko civilno stanovništvo. Irgun je odgovoran i za napad na arapsko selo Dair Jassin u travnju 1948. u kojem je ubijeno više od stotinu civila. Židovska zajednica u Jeruzalemu zbog geografskog položaja grada u istočnom dijelu Palestine bila je odsječena od židovskih naselja koja su se uglavnom nalazila uz mediteransku obalu, te je ovisila o rijetkim konvojima koji su se kroz arapski обруč uspjeli probiti u grad. Početkom travnja 1948. židovsko je vodstvo odlučilo izvesti operaciju Nachshon koja je imala za cilj otvaranje puta između Tel Aviva i Jeruzalema. Nakon teških borbi za strateški važno arapsko selo Castel, put za opskrbu 150 tisuća Židova u Jeruzalemu bio je otvoren, no deblokada grada nije dugo trajala jer je put do kraja travnja bio ponovno presječen.

Oko Jeruzalema je 30-ih godina bilo sagrađeno nekoliko židovskih kibuca koji su brojčano pojačali židovsku manjinu u gradu, a imali su i važnu ulogu u obrani grada. Početkom 1948. najteže su arapske napade trpjela područja Atarota i Neveh Jaacova na sjeveru, koja su kada je izbio opći rat u ljeto 1948. bila napuštena te su ostala pod arapskim nadzorom do rata 1967. Na jugozapadu je židovsku obranu grada činio kibuc Makor Haim te Ramat Rahel koji je otopio arapske napade iz pravca Hebrena.

Početak Izraelsko-arapskog rata

Na temelju odluke UN-a iz 1947. britanski mandat u Palestini prestao je u ponoć 14. svibnja 1948., a isti je dan Židovsko narodno vijeće proglasilo izraelsku državu. Dan nakon proglašenja Izraela počeo je napad vojski arapskih zemalja na tek proglašenu židovsku državu. U napadu je sudjelovalo šest članica Arapske lige - Egipt, Sirija, Transjordanija, Irak i Libanon te mali vojni kontingent iz Jemena, a arapskim vojskama treba pribrojati i od prije aktivne palestinske borbe kojima je zapovijedao klerik al-Susayn.

U Jeruzalemu su židovske snage odmah nakon britanskog povlačenja zauzele središte grada te četvrti u kojima žive Židovi. No, na suprotnoj je strani uz palestinske militante angažirana i elitna jordanska Arapska legija, ojačana malim iračkim vojnim kontingentom, koja je sa sjevera i istoka napala židovsku obranu u Jeruzalemu. Prema Jeruzalemu su s juga napredovale egipatske snage, koje su s otprilike dvanaest tisuća angažiranih vojnika bile najbrojnija arapska vojska u ratu. No, arapske vojske kod Jeruzalema, kao i u cijelom ratu, djelovale su bez jasno definiranih ciljeva i međusobne koordinacije, što će se u kasnijim borabama pokazati kobnim. Jordanske snage bile su zaustavljene u sjevernim dijelovima grada kod Mandelbaumovih vrata te kod zidina staroga grada, dok su Egipćani bili zaustavljeni kod kibuca Ramat Rahela, unatoč tome što su ga nekoliko dana kasnije uspjeli privremeno i

zauzeti. Dijelovi Jeruzalema pod židovskim nadzorom trpjeli su teške topničke napade do potpisivanja primirja u lipnju.

Nakon dva tjedna borbi pod arapskim nadzorom ostao je istočni dio grada sa starim dijelom, u kojem se predalo 2500 židovskih civila i boraca. Glavnina izraelskih snaga u Jeruzalemu, zajedno s brojnim civilima, ostala je odsječena u novom dijelu grada. Na inicijativu UN-a 11. lipnja borbe su zaustavljene. Izrael je iskoristio stanku za dopremanje oružja te reorganizaciju i pregrupiranje svojih snaga, a broj ljudi pod oružjem na izraelskoj strani u to je vrijeme narastao na šezdeset tisuća. Nakon obnove borbi Izrael je nizom ograničenih operacija vratio pod svoju kontrolu teritorij koji je izgubio proteklih mjeseci, ali se i proširio izvan područja koje mu je bilo namijenjeno UN-ovim planom, uključujući i teritorij zapadno od Jeruzalema koji je omogućio kopnenu

■ *Opstanak židovske zajednice u gradu ovisio je o rijetkim konvojima*

vezu grada s ostatkom Izraela. Tako je 8. srpnja počela operacija Dani u kojoj su Izraelci zauzeli gradove Lod i Ramle protjerujući arapsko stanovništvo, čime je probijena blokada grada i stvoren kopneni koridor prema Jeruzalemu. Izraelski pokušaji da prošire koridor zauzimanjem gradova Latrun i Ramallu propao je, te su ti gradovi do 1967. ostali pod arapskim nadzorom.

Sredinom rujna 1948. u Jeruzalemu je židovski ekstremist ubio međunarodnog posrednika grofa Bernadottea, koji je predlagao prepuštanje Jeruzalema pod arapsku ingerenciju. Istodobno su izraelske pobjede otvorile nesuglasice između arapskih saveznika u pogledu daljnjeg vođenja rata. Jordan i Irak su bili spremni na pregovore s Izraelci-

■ *Nazočnost britanskih trupa u gradu nije spriječila sukobe*

ma, dok je egipatski kralj Faruk I. odbio pred vlastitom javnosti priznati poraz i dalje je zagovarao nastavak borbi. Krajem prosinca 1948. izraelska je vojska u novoj ofenzivi odsjekla egipatske snage u Gazi, nakon čega je i egipatski kralj pristao na primirje. Prekid vatre između Izraela i Egipta potpisan je na otoku Rodosu 24. veljače 1949. Tako je završen rat. Izraelski teritorij je nakon rata bio veći za otprilike 3400 kvadratnih kilometara od onoga koji mu je bio namijenjen UN-ovim planom podjele te je tako sedamdeset posto ili oko 20 tisuća kvadratnih kilometara bivšeg mandatnog područja Palestine ušlo u sastav Izraela. Od dijelova Palestine koje su nadzirale arapske vojske, područje Gaze je bilo pripojeno Egiptu, dok je prostor zapadne obale rijeke Jordan, zajedno s istočnim dijelom Jeruzalema, anektirala Transjordanija, koja je 1949. promijenila ime u Hašemitsko Kraljevstvo Jordan. Od šest tisuća izraelskih žrtava u I. izraelsko-arapskom ratu gotovo dvije tisuće su poginule u Jeruzalemu.

Jeruzalem je ostao podijeljen na zapadni dio grada pod nadzorom Izraela te na arapski istočni dio, u kojem je ostao i stari dio grada. Izrael je 1950. proglasio Jeruzalem glavnim gradom, a grad je u cijelosti došao pod izraelski nadzor dva desetljeća kasnije. Naime, 7. lipnja 1967., tijekom III. izraelsko-arapskog rata, izraelska je vojska osvojila i istočni dio grada te tako ujedinila grad unatoč dubokim podjelama koje su ostale između dviju zajednica. Politička budućnost podijeljenog Jeruzalema i danas je jedno od najvažnijih pitanja bliskoistočnog mirovnog procesa. ■

Josip Bratulić, Stjepan Damjanović:
**“Hrvatska pisana kultura - izbor djela
 pisanih latinicom, glagoljicom i ćirilicom od
 VIII. do XXI. stoljeća”, 1. svezak: VIII. - XVII.
 stoljeće, Veda, Križevci, 2005.**

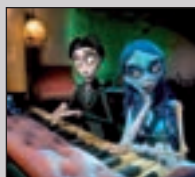
Autori su u ovoj knjizi uspjeli na jednom mjestu sakupiti bogatu hrvatsku pisanu baštinu razasutu po knjižnicama, muzejima i arhivima diljem Hrvatske i svijeta. Knjiga obuhvaća 200 najvažnijih djela hrvatske pisane kulture u razdoblju od VIII. do XVII. stoljeća, a zastupljeni su svi oblici pisane kulture - natpisi, grafiti, rukopisi, tiskane knjige, te različite vrste knjiga kao što su misali, brevijari, evanđelistari, molitvenici, zbornici, statuti, rječnici, gramatike, enciklopedije, leksikoni i priručnici. U knjizi su djela različita karaktera, ponajviše iz područja književnosti i jezikoslovlja, no zastupljeni su i relevantni teološki, pravni, povijesni, filozofski i leksikografski tekstovi. Obradene su stilske epohe srednjeg vijeka, humanizma i renesanse te baroka s prikazom povijesnih, političkih, kulturnih, književnih i jezičnih prilika na hrvatskim prostorima u tim razdobljima. Hrvatska pisana baština zabilježena je trima jezicima - latinskim, crkvenoslavenskim i hrvatskim na čakavskom, kajkavskom ili štokavskom jezičnom sustavu. Kultura hrvatskoga srednjovjekovlja, koje je najzastupljenije u knjizi, bila je tropisamska - glagoljična, ćirilična i latinična. Svako povijesno-stilsko razdoblje zaokružuje uvodna studija sa značajkama epohe, a nakon toga slijedi izbor djela obradenih u obliku enciklopedijskih natuknica koje sadrže opis pojedinoga djela i njegovo značenje za hrvatsku kulturu te najvažnije suvremene spoznaje o pojedinom pisanom tekstu, kao i mjesto čuvanja djela. Knjiga je iznimno bogato ilustrirana, a prikazano je više od 400 originalnih likovnih priloga u boji. U očekivanju smo izlaska drugog sveska koji će obuhvatiti razdoblje od XVII. do XXI. stoljeća.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Mrtva nevjesta Tima Burtona (kino)

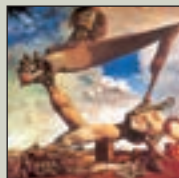
- američki animirani (76 min.)
- distributer: INTERCOM-ISSA
- redatelj: Tim Burton
- gl. glumci: Johnny Deep (Viktor), Helena Bohnam Carter (Emily)

U današnjem Hollywoodu iznimno je malo pravih, izvornih autorskih/redateljskih osobnosti. Tim Burton jedan je od takvih. Svojim je filmovima godinama nas, gledatelje, odvodio u drukčiji svijet, često zanimljiviji od sadašnjice. Upravo amalgam svih Burtonovih svjetova pronaći ćete u njegovom najnovijem remek-djelu. Režirana u maniri stop-animacije Mrtva nevjesta podsjeća na njegov raniji uradak Predbožićna noćna mora. I ovaj je film sadržajno sličan gotičkim romanima koji ga već godinama inspiriraju. Mladi Viktor prisiljen je oženiti se (navodno) bogatijom Viktorijom kako bi spasio plemićki ugled svoje obitelji. Nakon propale probe vjenčanja, Viktor odlazi u šumu gdje je igrom slučajja probudio mrtvu Emily, koja ga je kao supruga odvela u svoj svijet - svijet mrtvih... Ovakav bajkovit sadržaj u rukama nekog nedarovitog mogao se lako profanirati. No, divni je Burton točno znao što želi, a u tome su mu pomogli i iznimni glasovni talenti glumaca, kao što su Johnny Depp i Helena Bohnam Carter, te uvijek dojmivi Christopher Lee. Svaki novi film Tima Burtona novo je ugodno iznenađenje te stoga s nestrpljenjem očekujemo njegov sljedeći filmski uradak.

Leon RIZMAUL

23. siječnja 1989. Umro Salvador Dali

Ekstravagantni španjolski slikar koji je obilježio XX. stoljeće umro je 23. siječnja 1989. u rodnom Figuerasu. Isprva je bio futurist i kubist, a potom i jedan od najistaknutijih nadrealista. Kombiniranjem najheterogenijih detalja, koji su često dani u prostorno deformiranim odnosima, ali slikani realističnim načinom, konstruirao je iracionalni i sablasni svijet vizija iz grozničavih snova i halucinacija (Ustrajnost sjećanja, Žirafa u plamenu, Gala, Slutnja građanskog rata, Posljednja večera,...). Osim toga, proslavio se ilustriranjem Dantea i Cervantesa. U svojim knjigama (Tajni život Salvadora Dalija) i konferansama isticao je bez rezerve veličinu svoga genija, a s Louisem Bunuelom snimio je avangardističke filmove Andaluzijski pas i Zlatno doba.

24. siječnja 1786. Rođen pruski kralj Fridrik II. Veliki

U mladosti se sukobljavao s ocem Fridrikom Vilimom I. jer je volio književnost i znanost. Kad se pokušao osloboditi očeve stege bijegom u inozemstvo, otac ga je bacio u zatvor a njegova prijatelja dao strijeljati. Poslije je stekao očevo povjerenje i naklonost. Okružio se književnicima, bavio se pjesništvom i napisao dvije političke rasprave, među kojima i Antimachia vel u kojoj je osuđivao Nikolu Machiavellija. Na prijestolje je stupio 1740. a u dva rata oteo je Austriji Šlesku. Brinuo se za poljodjelstvo i zanatstvo, kao i za kulturno podizanje zemlje. Istodobno je pojačao vojnu snagu Pruske i 1756. ušao u Sedmogodišnji rat. Protiv sebe je imao Austriju, Francusku i Rusiju, dok ga njegov saveznik Engleska nije vojnički pomogla. Uspio se ne samo održati, već i potvrditi kao izvrstan vojskovođa, iako je i sam bio nekoliko puta poražen. Pruska je iz ovog rata izašla neokrnjena i s uglemom prvorazredne vojne sile. Poslije rata Fridrik je gospodarski podigao istrošenu zemlju, ali je i pojačanim poreznim teretima pritiskao narod i izazivao nezadovoljstvo. Za sobom je ostavio snažnu prusku državu (kojoj je teritorij povećao jedan i pol a stanovništvo gotovo dva puta), vojsku od 200 tisuća vojnika i punu državnu blagajnu. Njegov prosvijećeni apsolutizam i liberalizam odnosio se na predstavnike znanosti i umjetnosti, no zemljom je upravljao kao samodržac.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

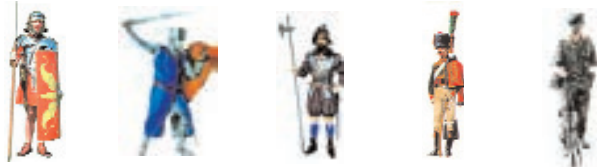
Sveti vojnik Sebastijan

Vojni časnici u Bibliji nisu "padobranci". Isus ih čak pred drugima hvali. U povijesti kršćanstva mnogi su pripadnici vojničkog staleža svetim životom ili mučeništvom posvjedočili vjernost svojem Zapovjedniku. Među prvima ističe se Sebastijan iz IV. st. Taj vojnik sjajne karijere brzo je napredovao do zapovjednika Dioklecijanovog tjelesnog zdruza.

Car u početku nije progono kršćane. Poslije je pod raznim pritiscima potpisao preustroj kojim su svi kršćani morali biti isključeni iz carske vojske. Tako je i Sebastijan, unatoč prijateljstvu sa carem, u sklopu Dioklecijanova "akcijskog plana" bio privezan za stablo a kohorota vojnika gađala ga je strjelicama. Na koncu je bačen u kanalizaciju.

Ipak, dogodio se obrat. Vojnik je danas čašćen kao svetac, a car je završio u "kloaki povijesti" s etiketom najgoreg progonitelja Evanđelja. Zato se ni danas ne treba bojati novih Dioklecijana, ni uzbuđivati se što npr. "sveti" Potter privlači klince. Za diktatore, utvare ili bajke nitko dragovoljno ne umire. Samo ideali svijetle u mraku!

Andelko KAČUNKO

Američko-britanski rat 1812.

Rat koji su Sjedinjene Američke Države 12. lipnja 1812. godine objavile Velikoj Britaniji u velikoj je mjeri zaboravljen, iako je potrajao dvije godine. Jedan od uzroka bilo je prisilno novačenje Amerikanaca u britansku vojsku, a mnogo važnije bile su prepirke oko tzv. **sjeverozapadnog teritorija** i granice s **Kanadom**. Stalno žarište mogućih sukoba bili su i britanski pokušaji da u vrijeme **Napoleonovih** ratova uspostavi blokadu **Francuske**. U svakom slučaju, bio je to rat koji je jednom zauvijek potvrdio američku neovisnost. Dok su s jedne strane Amerikancima propadali svi pokušaji da zauzmu Kanadu, s druge su strane uspješno zaustavljali Britance koji su pokušavali preuzeti **Baltimore** i **New Orleans**. Mlada je američka mornarica tad izvojevala brojne pobjede nad britanskim brodovima.

Odore američke vojske u velikoj su mjeri sličile i francuskim i britanskim, a isto se može reći i za načine i oblike označavanja činova, iako se u usporedbi s europskim vojskama primjećuje velika sklonost za pojednostavljanjem i nazivlja i oznaka. Za razliku od dotjeranih časničkih odora, obični su vojnici odjeveni mnogo jednostavnije i skromnije i ne nose nikakvo znakovlje. Dakako da se u kategoriju običnih vojnika bez oznaka ubrajaju i glazbenici, pripadnici inženjerskih postrojbi, sedlari, potkivači, kovači i topnički vozači. Za razliku od njih, kaplari nose zelene epolete s resama (samo jednu, i to na desnom ramenu), a isto tako, samo na desnom ramenu crvene boje, nose ih narednici. Isto tako epolete samo na jednom ramenu, ali doradenije i s pletenom podlogom, jednu, i to na lijevom ramenu nose poručnici prvog i drugog razreda. Preimenovanje prvog poručnika vojske SAD-a u natporučnika ne dolazi u obzir jer je takav naziv primjeren samo germanskom vojnom sustavu i nazivlju. Boja epolete srebrna je za pješaštvo, a zlatna za sve druge rodove vojske. Za razliku od oba poručnika, kapetan (odgovara položaju satnika u HV-u) epoletu istih boja nosi na desnom ramenu.

Dvije epolete, po jednu na svakom ramenu, imaju tek viši časnici: bojnici, dopukovnici i pukovnici, a što se odnosa srebrne i zlatne boje tiče, isti je kao i kod nižih časničkih činova. Generali nose epolete jednakih oblika, ali s pridodanim zvijezdama: jedna za brigadira, odnosno brigadnog generala, a dvije za general bojnika.

Jurica MILETIĆ

www.rnsubmus.co.uk

Iako podmorničarstvo nema ni izbliza tako dugu tradiciju kao što je to slučaj s brodovima, ipak taj dio mornarice ima svoje brojne štovatelje, naravno i izravne sudionike. **Britanski Muzej podmorničarstva** u **Hampshireu** jedan je od najboljih i

najekskluzivnijih na svijetu, a njihov službeni web site također zaslužuje same pohvale.

Stranica je prepuna izvrsnih linkova koji u detalje opisuju svjetsku podmorničarsku povijest, a čak i nedostatak slika najviše rezolucije nije problematičan s obzirom na to da je web stranica tek svojevrsna logistička potpora Muzeja. No, unatoč tome, broj fotografija koje *prate* priču je impozantan. Na stranici se mogu pronaći i konkretni podaci o britanskim gubicima u ratovima, povijest američkih i njemačkih podmornica, pa čak i linkovi prema podmorničarskim udrugama, ne samo na Otoku, nego i u svijetu.

Svakako su najzanimljiviji linkovi vezani uz povijest podmorničarstva i sudjelovanje podmornica u ratovima tijekom prve polovice **XX.** stoljeća i njih svakako preporučujemo. No, i ostatak sadržaja je zanimljivi i poučan. S obzirom na to da nam je Muzej ipak predaleko, stranica <http://www.rnsubmus.co.uk> definitivno može zadovoljiti i najpobirljivije među vama.

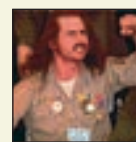
Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. ŠANKO

1. Tom Cruise odigrao je ulogu vijetnamskog veterana u filmu:

- A *Roden 8. siječnja*
- B *Roden 4. srpnja*
- C *Roden 17. lipnja*

2. *Dvanaestorica žigosanih* bili su vojnici, ali i:

- A pripadnici Crvenog križa
- B inženjeri
- C robijaši

3. Radnja kulturne komedije Roberta Altmana *M.A.S.H.* zbiva se u vrijeme:

- A II. svjetskog rata
- B Korejskog rata
- C Vijetnamskog rata

4. Eastwoodov film o tajnom sovjetskom zrakoplovu zove se:

- A *Polarna lisica*
- B *Vatrena lisica*
- C *Crvena lisica*

5. Inspiriran Conradovim romanom *Srca tame* F.F. Coppola snimio je remek-djelo:

- A *Apokalipsa danas*
- B *Pasje posljednje*
- C *Nedostižan most*

Fotografije: 10-20; 30-40; 50

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojn timer.hr